

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Analýza hospodaření vybrané municipality - Mikulov

Diplomová práce

Vedoucí práce

Ing. Radka Redlichová, Ph.D.

Autor

Bc. Lenka Hladíková

Brno 2015

ZADÁNÍ

Prohlašuji, že jsem práci: **Analýza hospodaření vybrané municipality - Mikulov**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 11.5.2015

.....

Bc. Lenka Hladíková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Radce Redlichové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Ingrid Klanicové, vedoucí finančního odboru Města Mikulov, za ochotu a poskytnutí materiálů důležitých pro vypracování této práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá analýzou hospodaření vybrané municipality – města Mikulov v časovém období 2005 – 2014. K těmto účelům je zvolena finanční analýza příjmů, výdajů a salda. Dále jsou vypočítány a vyhodnoceny informativní a monitorující ukazatele hospodaření dle metodiky Ministerstva financí ČR, na základě kterých je možno označit hospodaření Mikulova za velmi dobré. Zjištěné skutečnosti jsou porovnány s hodnotami města Hustopeče. Součástí této práce je také identifikace faktorů, jež ovlivňují současnou situaci Mikulova a návrh možností směřování jeho dalšího vývoje. Ke zlepšení současného stavu je městu doporučeno přilákat nové investory a zvýšit úroveň zapojování místních občanů do plánovacích procesů. Navrhnutá je i nová výše vybraných místních poplatků za účelem zvýšení obecních příjmů.

KLÍČOVÁ SLOVA: Hospodaření municipalit, město Mikulov, finanční analýza, rozpočet obcí, ukazatele SIMU, komparace obcí

ABSTRACT

The diploma thesis focuses on the analysis of management of selected municipality – the town of Mikulov, in the time period 2005 – 2014. For these purposes financial analysis of income, expenditure and balance is selected. Furthermore, there are calculated and evaluated informative and monitoring economic indicators according to the methodology of the Ministry of Finance under which it can be claimed that management of Mikulov is very good. The findings are compared with data of the town Hustopeče. This thesis also includes the identification of factors that affect the current situation of Mikulov and possibilities for the direction of its further development. To improve the current state of the town it is recommended to attract new investors and raise the level of involvement of local inhabitants in the planning process. A new amount of collected local taxes is also suggested to increase municipal revenues.

KEY WORDS: Management of municipalities, municipality Mikulov, financial analysis, municipal budget, SIMU indicators, comparison of municipalities

Obsah

1	Úvod	8
2	Cíl práce.....	9
3	Metodika práce	10
3.1	Finanční analýza.....	10
3.2	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)	11
4	Veřejná správa	12
4.1	Historie veřejné správy	12
4.2	Obec	14
4.2.1	Působnost obce	14
4.2.2	Orgány obce	16
4.2.3	Hospodaření obce a jeho kontrola	19
4.3	Rozpočtová soustava.....	21
4.3.1	Principy finančního systému územní samosprávy.....	24
4.3.2	Rozpočtové zásady	25
4.3.3	Rozpočtový výhled	26
4.3.4	Rozpočtový proces.....	27
4.3.5	Rozpočtová skladba	30
4.3.6	Rozpočtové příjmy.....	32
4.3.7	Rozpočtové výdaje.....	34
4.4	Zadluženost obcí	35
5	Současný stav zkoumané problematiky.....	37
6	Analýza hospodaření města Mikulov	39
6.1	Profil města Mikulov.....	39
6.2	Analýza příjmů, výdajů a salda hospodaření	43

6.3	Analýza soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)	49
6.4	Srovnání s městem Hustopeče	60
7	Vyhodnocení a návrhy řešení	67
8	Závěr.....	73
	Seznam použité literatury	75
	Seznam grafů, tabulek a obrázků	82
	Seznam příloh	84
	Přílohy.....	6

1 Úvod

V České republice je v současné době přes 6 250 obcí a měst. Jejich orgány zabezpečují mnoho úkolů. Jedním z nejdůležitějších je zajišťování veřejných statků pro své občany. K těmto účelům města sestavují rozpočet, jímž každoročně prochází velké množství finančních prostředků. S těmi je nutno nakládat na základě principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Je tedy důležité, aby orgány, respektive osoby v nich, byly odborně kvalifikované, jelikož řízení rozpočtové soustavy vyžaduje značnou míru odpovědnosti a znalostí dané problematiky. Je proto vhodná určitá různorodost zvolených zastupitelů, jejichž odborné znalosti pokrývají co nejširší oblast zájmů.

Realita je však často jiná, především na malých obcích (menších městech). Proto je velmi důležité zkoumat a hodnotit hospodaření obcí a předejít tak chybným rozhodnutím a rozpočtové nekázní, které mohou vést k neefektivnímu finančnímu řízení obce a růstu její zadluženosti.

Z výše uvedených důvodů se tato diplomová práce zabývá právě analýzou hospodaření menšího města, které je však svým postavením v rámci územní samosprávy významným subjektem. Analyzováno je tedy město Mikulov.

2 Cíl práce

Cílem práce je vyhodnocení hospodaření vybrané municipality, města Mikulov, za sledované období 10 let. K jeho dosažení jsou dále definovány následující dílčí cíle:

1. Analýza ekonomické situace města a její porovnání s městem obdobné velikosti
2. Identifikace hlavních faktorů, jež mají vliv na současný stav v řešené municipalitě.
3. Vyhodnocení možností dalšího vývoje města Mikulov.
4. Řešení návrhu jednotlivých opatření na zlepšení současného stavu.

Pozornost je dále věnována i posouzení vlivu finanční situace dané municipality na udržitelný rozvoj a na kvalitu života místních obyvatel.

V návaznosti na hlavní a dílčí cíle práce byly stanoveny následující výzkumné otázky:

Jaká je ekonomická situace města Mikulov?

Je možno označit hospodaření města Mikulov za efektivní v porovnání s jiným městem obdobné velikosti?

3 Metodika práce

K naplnění hlavního cíle této diplomové práce jsou určeny cíle dílčí. Finanční analýza příjmů, výdajů a salda města Mikulov a výpočet a vyhodnocení informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření dle metodiky Ministerstva financí ČR za období 10 let (2005 – 2014), budou sloužit k naplnění dílčího cíle 1. Na základě jeho výsledků proběhne identifikace hlavních faktorů, jež mají vliv na současný stav v dané municipalitě (dílčí cíl 2). Z dílčího cíle 2 vychází dílčí cíl 3, čili vyhodnocení možností dalšího vývoje města. Na základě zjištěných skutečností jsou prostřednictvím dílčího cíle 4 navržena opatření ke zlepšení současného stavu. Součástí práce je dále komparace finanční situace města s municipalitou obdobné velikosti a predikce očekávaných příjmů a výdajů města Mikulov, založená na porovnání informací získaných z výhledu města s matematicky získaným regresním trendem a s vlastním odhadem vytvořeným na základě zohlednění plánovaných akcí města.

Zdroji dat, které budou pro účely této práce využity, jsou účetní výkazy města (rozvaha, závěrečný účet a výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad), informační systémy Ministerstva financí ARIS a ÚFIS a databáze Českého statistického úřadu.

3.1 Finanční analýza

Finanční analýza je význačným nástrojem řízení a důležitým prostředkem pro zkvalitnění finančního rozhodování územních samospráv. Zaměřuje se na běžné hospodaření, investiční činnost a její financování a hospodaření s majetkem. (Kadeřábková, Peková, 2012)

Sedláček (2011, s. 3) definuje samotnou finanční analýzu jako „*metodu hodnocení finančního hospodaření, při které se získaná data třídí, agregují, poměřují mezi sebou navzájem, kvantifikují se vztahy mezi nimi, hledají kauzální souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj*“.

Finanční analýza umožňuje vzájemné porovnání výsledků ukazatelů mezi obcemi obdobné velikosti. Dle Kadeřákové a Pekové (2012) umožňuje takováto komparace důkladnější vyhodnocení těchto ukazatelů.

3.2 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)

Ministerstvo financí provádí monitoring hospodaření obcí v podobě výpočtu soustavy šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů (SIMU) za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace a vyhodnocuje výsledky výpočtu na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395 o monitoringu hospodaření obcí. Cílem je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky. (MFCR, 2015)

SIMU je blíže tvořeno následujícími ukazateli:

- *Informativní ukazatele* – počet obyvatel obce, příjem celkem (po konsolidaci), úroky, uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků, dluhová služba celkem, ukazatel dluhové služby (v %), aktiva celkem, cizí zdroje, stav na bankovních účtech celkem, úvěry a komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, zadluženost celkem, podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %), 8-leté saldo¹, oběžná aktiva, krátkodobé závazky
- *Monitorující ukazatele* – podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %), celková (běžná) likvidita

Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity nabývá hodnot v intervalu $<0; 1>$ a současně mají podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 %, jsou požádány ministrem financí o zdůvodnění tohoto stavu a o stanovisko zastupitelstva. Obcím s identifikovanými vážnými problémy s jejich platební schopností nabízí Ministerstvo financí, ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, pomoc v podobě analýzy vzniklých problémů a návrhu jejich řešení. S monitoringem hospodaření obcí se nepojí dodatečné administrativní ani finanční nároky na rozpočty a chod obcí. (MFCR, 2015)

¹ Ukazatel 8-letého salda se v této metodice používá až od roku 2012. V předcházejících letech byl místo něj užíván ukazatel hodnotící poměr cizích zdrojů na jednoho obyvatele. Pro potřeby této diplomové práce je ve výpočtech upřednostněn ukazatel cizí zdroje / počet obyvatel, jelikož celkové saldo ve sledovaném období je probráno samostatně.

4 Veřejná správa

Stát je zastupován souborem orgánů a institucí státní správy, jež jsou hlavními subjekty při realizaci alokační a redistribuční fiskální funkce. Jak správně poukazuje Hamerníková (2000), je mnohem vhodnější používat pojem „veřejná správa“ vzhledem k existující různé formě územně-organizačního uspořádání státu. V tomto kontextu se blíže rozeznává termín státní a územní správa (respektive samospráva). Zde se setkáváme se dvěma kritérii, která se uplatňují při zmíněném členění, a to vlastnictví a způsob rozhodování. Rozlišujeme tedy instituce založené na obecním (municipálním) vlastnictví a instituce státní. Rozdíly jsou patrné, jak již bylo zmíněno, i ve způsobu rozhodování. V rámci územní správy se více uplatňují prvky přímého demokratického rozhodování na rozdíl od správy státní, která je spíše postavena na delegování rozhodovacího práva na zastupitele voličů.

Územní samosprávou se rozumí přenesení rozhodovacích kompetencí z centrální vlády na obec či region.

4.1 Historie veřejné správy

Počátky samosprávy se na našem území datují k roku 1848, kdy došlo nejen ke zrušení poddanství, ale i vrchnostenské správy. Místo ní se začalo vytvářet nové uspořádání samosprávy, vycházející z myšlenky o existenci přirozených práv společenských útvarů na územním podkladě s cílem vytvořit zdánlivě spravedlivé uspořádání státu. Díky tomu by obyvatelstvo v jistých místních svazcích mohlo o určitých věcech rozhodovat samo. Za první legitimní správní úpravu lze považovat provizorní říšský obecní zákon z roku 1849, kterým se prováděla Stadionova ústava. Zde se obce dělily do tří skupin, a to na obce místní, okresní a krajské. Dále se zde rozlišovala působnost obcí přirozená a přenesená. (Sahula, 1997)

Po vzniku Československé republiky na našem území zůstaly zažité principy správy z období Rakouska-Uherska. Ty se však lišily pro Čechy a pro Slovensko. Postupem času došlo k jejich sjednocení do následujících tří stupňů – obec nebo město, kraj a země. Problémem však byla nedůslednost v provedení a dlouhodobém rozvržení

úkolů mezi stát a svazky územní samosprávy, nedůsledné rozdělení kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování jednotlivých druhů veřejných služeb mezi jednotlivými stupni územní samosprávy. (Peková, 1997)

Až později přijímané zákony se začaly více orientovat na státní složku veřejné správy a posilovat spíše centralizační tendence na úkor decentralizačních. Tento krok byl zapříčiněn nárůstem a složitostí řízení veřejné správy, s čímž se pojilo úsilí o její jednotný a odborný výkon v rámci celého státu. Zásadní změny se odehrály po roce 1945, kdy došlo k postátnění činnosti národních výborů Ústavou Československé republiky č. 150/1948 Sb. Zanikl však ekonomický základ územní samosprávy v důsledku napojení finančního hospodaření národních výborů na státní rozpočet. Na základě zákona o národních výborech z roku 1967 byly jisté činnosti národních výborů zakotveny do samostatné působnosti, kterou měly vykovávat samostatně, jen na základě zákonů a obecně závazných předpisů. (Sahula, 1997)

Proces ekonomické transformace po roce 1989 nastartoval rozvoj veřejného sektoru u nás. Postupně došlo k omezení státního monopolu a státního financování řady národohospodářských odvětví způsobenému restitucí, deetatizací, privatizací a realizací legislativních a ekonomických opatření pro rozvoj a podporu privátního sektoru. I přesto však veřejný sektor prošel *kvalitativními* (například změny související se vznikem konkurenčního prostředí či tzv. neziskového nestátního sektoru) a *kvantitativními* změnami (například snížení podílu právnických osob ve státním vlastnictví, snížení podílu pracovníků státního a municipálního sektoru na celkové zaměstnanosti). Velmi důležitý byl i legislativní vývoj v oblasti hospodaření s rozpočtovými prostředky. (Hamerníková, 2000)

V roce 1990 započala reforma místní samosprávy, kterou došlo k zániku místních a městských národních výborů jako státních orgánů a k obnovení samosprávy na úrovni obcí a měst. (Sahula, 1997)

4.2 Obec

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec „základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, jež vyplývá z těchto vztahů. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“

Dle Žehrové a Pfeiferové (2014) definují obec v právním smyslu tyto znaky:

- Územní základ – obec vlastní vymezené katastrální území
- Personální základ – obyvatelstvo obce
- Právní základ – právní subjektivita obce
- Ekonomický základ – vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Sahula (1997) poukazuje na častou chybu, v rámci níž je obec chápána jako státní orgán či rozpočtová organizace. Přitom je ze zákonného pojetí obce jasně patrné, že není státním subjektem, čili státním orgánem nebo organizací. Záměna s rozpočtovou organizací může být způsobena skutečností, že obec sestavuje vlastní rozpočet, na jehož základě hospodaří, avšak svým rozpočtem není napojena na rozpočet svého zřizovatele nebo přímo stát. Na obec se tedy nevztahují zákony upravující činnost státních subjektů a rozpočtových organizací.

4.2.1 Působnost obce

Působností obce se rozumí „právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, v nichž obec realizuje svoji pravomoc“ (Koudelka 2009, s. 25). Pravomocí poté je „souhrn oprávnění, jimiž je obec vybavena, a právních povinností, jež jsou obci uloženy, pro potřeby plnění úkolů obce“ (l.c.).

U obcí rozlišujeme působnost dvojího druhu, tzv. působnost samostatnou a tzv. působnost přenesenou.

V rámci samostatné působnosti² spravuje obec samostatně vlastní záležitosti bez zásahů státu, avšak pouze v zákonem stanoveném rozsahu a na základě obecně závazných právních předpisů.

Rozsah i obsah úkolů samosprávy je v podstatě jednotný pro všechny obce, a to i s ohledem na jejich velikost. Konkrétní věcné zaměření úkolů samosprávy a jejich kvantitativní rozsah je ovšem u jednotlivých obcí diferencovaný, v souladu s konkrétními potřebami dané obce. (Koudelka, 2009)

Pod samostatnou působnost obce spadají zejména následující činnosti (Sahula, 1997, s.109):

- schvalování územního plánu obce a provádění kontroly jeho plnění,
- právo vlastnit majetek a samostatně s ním hospodařit,
- sestavování rozpočtu, hospodaření podle něj a vyúčtování hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- vydávání obecně závazných vyhlášek, stanovení druhů místních poplatků a jejich sazeb podle zvláštního zákona,
- zakládání a zřizování právnických osob a organizačních složek obce,
- ukládání sankcí podle zvláštního zákona,
- zřizování, volba a ustavování orgánů obce,
- rozhodování o členství obce v dobrovolném svazku obcí a ve sdruženích obcí s mezinárodním prvkem,
- místní záležitosti veřejného pořádku a zřizování obecní policie.

V rámci samostatné působnosti dbá obec o hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí ve svém územním obvodu. (Sahula, 1997)

² Obec má právo na samosprávu. Úkoly patřící do samosprávy obce plní v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obce. Svěří-li zákon obci výkon státní správy, je území obce správním obvodem. (Žehrová, Pfeiferová, 2014)

V případě přenesené působnosti dochází k realizaci výkonu státní správy v nepřímé podobě, a to prostřednictvím obcí a jejich orgánů³. Zaměření a rozsah svěřované státní správy je mezi obcemi značně diferencován⁴, což souvisí zejména s členěním obcí na obce s „běžnými“ obecními úřady, obce s tzv. pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností. Diferenciace obcí může vyplívat i z některých zvláštních zákonů, jako například v souvislosti s pověřováním obcí funkcemi stavebních či matričních úřadů. (Koudelka, 2009)

Na výkon přenesené působnosti získávají obce příspěvek ze státního rozpočtu. Může se jednat o roční dotace, jejichž výše se odvíjí od rozsahu plnění úkolů v přenesené působnosti, či o dotace účelové. Část nákladů však musí obec hradit sama, ze svých příjmů.

Mezi uvedenými formami působnosti obcí dochází často ke konfliktu zájmů, například v případech, kdy obec v rámci přenesené působnosti rozhoduje o právech a povinnostech osob, přičemž má na výsledku řízení osobní zájem (spory při stavebním řízení, řízení o správních deliktech apod.). Výjimkou nejsou ani střety soukromých zájmů představitelů obce s výkonem přenesené působnosti. (Koudelka, 2009)

4.2.2 Orgány obce

Orgány, jež se podílejí na řízení obce, rozlišujeme na orgány volené (zastupitelstvo), výkonné (rada obce, starosta, obecní úřad), poradní a kontrolní (výbory, komise).

ZASTUPITELSTVO

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Mezi jeho pravomoci náleží například schvalovat program rozvoje obce, rozpočet,

³ Jedná se například o vydávání řidičských průkazů, registrace motorých vozidel, vydávání cestovních dokladů, občanských průkazů, řízení činností na úseku vodního a lesního hospodářství, apod.

⁴ Vzhledem k tomu, že různé obce mají různé podmínky (počet obyvatel, finanční možnosti, poloha a další faktory), mají tím pádem rozličné materiální a personální předpoklady pro výkon státní správy. (Sahula, 1997)

závěrečný účet a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, vydávat obecně závazné vyhlášky, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, zřizovat a zrušovat obecní policii, zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, udělovat čestné občanství a ceny obce. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Při určování počtu členů zastupitelstva je důležitým aspektem počet obyvatel a velikost územního obvodu (například pro obce s počtem obyvatel do 500 je určen počet členů zastupitelstva na 5 – 15 a pro města nad 150 000 obyvatel 35 – 55 členů). (Žehrová, Pfeiferová, 2014)

Zastupitelstvo se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. Zasedání svolává a zpravidla řídí starosta. Zastupitelstvo je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů, jež jsou do funkce⁵ voleni v komunálních volbách. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

RADA OBCE

Rada obce je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti se odpovídá zastupitelstvu obce. Počet jejích členů je lichý (nejméně 5 a nejvýše 11 členů), přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se schází ke svým schůzím podle potřeby, její schůze jsou neveřejné. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.

Rada obce zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce, vydává nařízení obce, projednává a řeší návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi obce, stanovuje rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizuje a ruší

⁵ Výkon činností vycházejících z funkce člena obecního zastupitelstva je označován jako výkon veřejné funkce. (Sahula, 1997)

odbory a oddělní obecního úřadu, schvaluje organizační řád obecního úřadu, stanovuje celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu, kontroluje plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti.

V obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta.

Obecní rada zřizuje komise (vždy zřizuje komisi finanční a kontrolní). Jedná se o iniciativní a kontrolní orgány, které předkládají obecní radě svá stanoviska a náměty. V případě svěřené přenesené působnosti, je komise také orgánem výkonným. Usnáší se většinou hlasů všech svých členů. Komise je ze své činnosti odpovědná obecní radě.

STAROSTA

Starosta zastupuje obec navenek. Je volen spolu s místostarostou (místostarosty) zastupitelstvem z řad jeho členů, jemuž je současně za výkon své funkce odpovědný.

Starosta je odpovědný za včasné projednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, za informování veřejnosti o činnosti obce, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce, svolává a zpravidla i řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Pokud v obci není tajemník obecního úřadu, zabezpečuje výkon přenesené působnosti a plní úkoly zaměstnavatele (je nadřízen všem pracovníkům obecního úřadu). (Sahula, 1997)

Starosta je zastupován místostarostou či místostarosty. Ti, v případě odvolání starosty ze své funkce či jeho dobrovolného odstoupení, vykonávají jeho pravomoci až do doby, kdy dojde ke zvolení starosty nového. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

OBECNÍ ÚŘAD

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích se obecní úřad sestává ze starosty, místostarosty (místostarostů), tajemníka obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanců obecního úřadu. V čele obecního úřadu je tajemník, případně starosta.

Obecní úřad vykonává záležitosti spadající jak do samostatné působnosti, tak do působnosti přenesené.

V rámci samostatné působnosti se jedná o úkoly, které mu byly uloženy zastupitelstvem či radou obce, pomáhá výborům a komisím a rozhoduje v zákonem stanovených případech.

S činností obecního úřadu je úzce spjata funkce tajemníka. Ta se zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. V ostatních případech je možnost zřízení funkce tajemníka dobrovolná. Tajemník odpovídá starostovi za plnění úkolů obecního úřadu (v samostatné i přenesené působnosti), je podle zvláštních právních předpisů zaměstnavatelem vůči zaměstnancům obecního úřadu (současně stanovuje jejich platy), vydává spisový či pracovní řád a další vnitřní směrnice. Je důležité zmínit, že tajemník nesmí současně s výkonem této činnosti funkčně působit v politických stranách a hnutích.

Obecní úřad je tvořen odbory. Jedná se například o odbor finanční, územního plánování, organizace a řízení, školství, sociální péče, životního prostředí, dopravy, stavební, regionálního rozvoje, živnostenský úřad apod.

4.2.3 Hospodaření obce a jeho kontrola

Obec jako „*společenství osob a majetku na určitém konkrétním území*“ (Koudelka, 2009, s. 297) nejen že vykonává na daném území obecní samosprávu, ale náleží jí i oprávnění nakládat s vlastním majetkem (včetně finančních zdrojů). Skutečnost, že obce mohou samostatně nakládat se svým majetkem, tvoří ekonomický základ obecní samosprávy, jelikož bez něj by nebyly schopny plnit funkci samosprávy (o.c.).

S majetkem obce musí být nakládáno na základě principu účelnosti a hospodárnosti, v souladu s jejími zájmy a úkoly, jež vyplývají ze zákona, musí být pečováno o jeho zachování a rozvoj a o těchto skutečnostech vedeno účetnictví podle zákona o účetnictví. Za hospodaření a závazky obce stát neručí⁶.

⁶ Tento závazek však může smluvně převzít.

Finanční hospodaření obcí (krajů) se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem⁷.

Hospodaření je nutno podrobit kontrole. Předmětem jejího zkoumání je otázka, zda byly finanční prostředky vynakládány v souladu s platnými zákony, zda byly správně vedeny v účetnictví a patřičně evidovány nebo zda nedošlo k plýtvání s nimi. Kontrola hospodaření obcí (krajů) existuje institucionální (externí a interní instituce) nebo laická (prováděná občany). (Císařová, Pavel, 2008)

Samotná finanční kontrola je upravena zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Dle tohoto zákona je tvořena systémem finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány, systémem finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv a vnitřním kontrolním systémem v orgánech veřejné správy.

Veřejnoprávní finanční kontrola probíhá ve dvou formách - průběžné a následné. První zmiňovaná zkoumá dodržování stanovených podmínek a postupů při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací. Následná kontrola se zabývá údaji o hospodaření, zda věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, zda tyto údaje odpovídají skutečnosti, zda jsou v souladu s právními předpisy, schváleným rozpočtem, programy apod. (Kadeřábková, Peková, 2012)

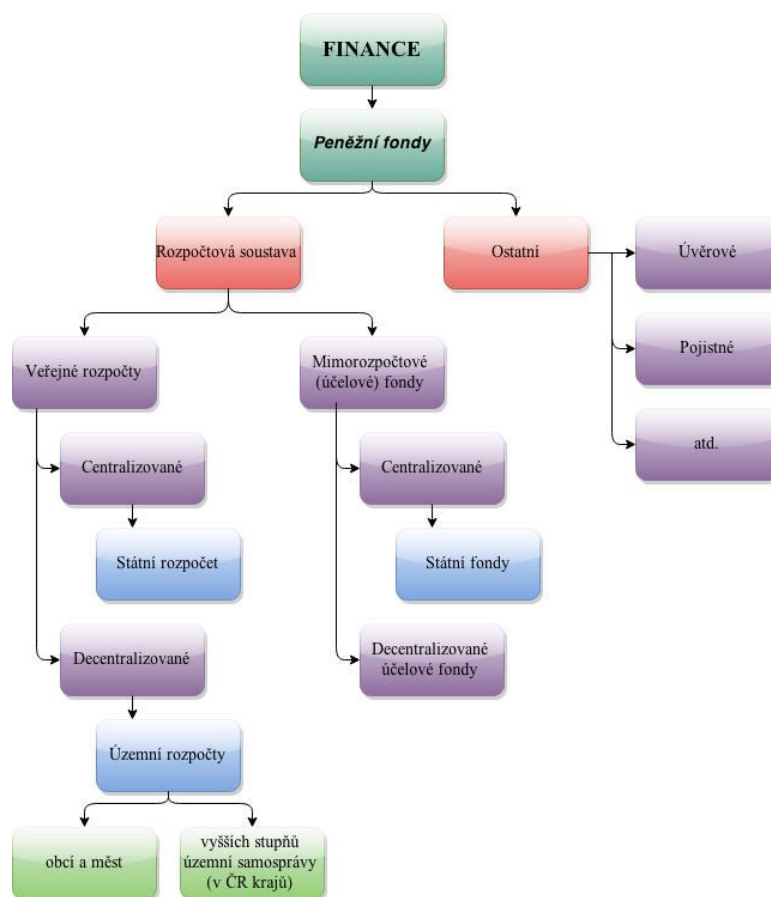
O přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok je obec ze zákona povinna požádat buď příslušný krajský úřad (přezkoumání provádí kraj v přenesené působnosti), anebo zadá přezkoumání auditorovi. Služby auditorských společností jsou finančně náročnější, proto si je mohou dovolit spíše větší obce nebo města, jejichž objem finančních prostředků v rámci rozpočtu je mnohem vyšší. Menší obce proto z tohoto důvodu častěji volí možnost přezkoumání svého hospodaření příslušným krajským úřadem. Dalším důvodem je i nižší počet účetních dokladů nutných k přezkumu. Úroveň přezkumu se však společnost od společnosti liší, jelikož každá je jinak náročná a volí specifický přístup.

⁷ Viz kapitola 2.3.4 Rozpočtový výhled.

4.3 Rozpočtová soustava

Česká rozpočtová soustava aktuálně zahrnuje – státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty municipalit, rozpočty příspěvkových organizací a organizačních složek, státní účelové peněžní fondy, státní pojistné fondy a peněžní účelové fondy zakládané kraji a municipalitami. Vedle soustavy veřejných rozpočtů jsou do rozpočtové soustavy řazeny i státní účelové fondy⁸. (Žehrová, Pfeiferová, 2014)

Obr. 1 Schéma postavení rozpočtové soustavy ve finanční soustavě

Zdroj: vlastní zpracování (2015) dle Peková (2008)

⁸ Státní účelové fondy poskytují finanční prostředky ve formě dotací nebo bezúčelných půjček (na netržních principech) různým subjektům na předem vymezené druhy potřeb. (Žehrová, Pfeiferová, 2014)

Marková (2001) upozorňuje na rozdílná pojetí rozpočtové soustavy. Jedno do ní například řadí pouze rozpočtové orgány a instituce, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných prostředků. Druhé za ni označuje soustavu veřejných rozpočtů a soustavu rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy. Z toho je patrné, že přesné stanovení co do rozpočtové soustavy zařadit a co už ne, je velmi komplikované a závisí do jisté míry na osobním pohledu konkrétního autora na tuto problematiku.

Při vytváření, rozdělování a používání územních rozpočtů je důležité využívat nenávratný, neekvivalentní a nedobrovolný způsob financování, jež je typickým znakem všech veřejných rozpočtů. (Provazníková, 2009)

Každý veřejný rozpočet plní funkce, jež mu jsou přisuzovány teorií veřejných financí. Jedná se o funkci alokační (významně decentralizována na územní rozpočty), redistribuční (týká se především státního rozpočtu, ale je uplatňována i na regionální úrovni) a stabilizační (opět především na úrovni státního rozpočtu). Mezi těmito funkcemi je souvislost, proto je nutné posuzovat je jednotně. (Peková, 2008)

Na úrovni územních samosprávných celků jsou v rámci rozpočtové soustavy sestavovány rozpočty obcí a krajů. Tyto územní rozpočty jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy. Hromadí se v nich příjmy, jež obec (kraj) získává díky jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě a příjmy generované vlastní činností⁹.

Samotný rozpočet obce pojímá Rekořík (2012) jako:

- a) *Decentralizovaný peněžní fond*, v němž se soustřeďují různé druhy veřejných příjmů, které se rozdělují a používají na financování veřejných statků, zajišťovaných prostřednictvím municipálního veřejného sektoru nebo též nakupovaných u soukromého sektoru;
- b) *Bilance příjmů a výdajů* za rozpočtové období (kalendářní rok), které je shodné s rozpočtovým obdobím v celé soustavě veřejných rozpočtů;

⁹ Příjmy generované vlastní činností se prostřednictvím veřejného nebo soukromého sektoru rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků. (Provazníková, 2009)

- c) *Finanční plán*, podle kterého obce hospodaří v příslušném rozpočtovém období;
- d) *Právní dokument* schválený místním zastupitelstvem;
- e) *Nástroj prosazování cílů obecní politiky*, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce;
- f) *Ekonomický vztah* související se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků.

Wildavsky (1986, s. 7) definuje samotný proces rozpočtování jako přeměnu finančních zdrojů k lidským účelům. Rozpočtem rozumí záznam minulosti, který, dle autorových slov, odráží vítězství, porážky, vyjednávání a kompromisy minulých období. Na druhou stranu uvádí, že je rozpočet i určitým prohlášením o budoucnosti, jelikož se snaží spojit například navrhované výdaje s žádoucími budoucími událostmi.

Chen (2009, s. 6) poukazuje na důležitý rozdíl mezi rozpočtováním a záznamem skutečných výdajů. Rozpočtování totiž odráží určitou nejistotu, zatímco skutečné záznamy o výdajích jsou záznamem událostí, jež jsou naopak jisté. Proto je dle Chena rozumné vytvářet rozpočet na obecné úrovni a výdaje spíše na úrovni konkrétní.

Rozpočet je tokovou veličinou, jelikož se průběžně uhrazují výdaje z došlých příjmů. Dochází tedy k časovému nesouladu mezi vývojem toku příjmů a vývojem toku výdajů příslušného územního rozpočtu. (Provazníková, 2009)

Grospič (2008) upozorňuje na fakt, že neexistuje žádný ideální a univerzální systém financování potřeb obcí a regionů. Každá země má v rámci financování zabezpečovaných veřejných statků svá specifika a problémy. Základní požadavky na finanční systém územní samosprávy však stanovila Evropská charta místní samosprávy¹⁰ a návrh Evropské charty regionální samosprávy.

¹⁰ Evropská charta místní samosprávy byla přijata 15. října 1985 ve Štrasburku a pro Českou republiku vstoupila v platnost 1. září 1999. Smyslem je sjednocování místní samosprávy na určitých základních principech. Jejím cílem je dosáhnout stavu, kdy se lidé budou podílet, v co největším rozsahu, na chodu věcí veřejných. (Epravo, 2001)

4.3.1 Principy finančního systému územní samosprávy

Jednotlivé principy finančního systému jsou spolu úzce spjaty, avšak jejich intenzita působení může být rozdílná vlivem řady faktorů (například různé postavení jednotlivých úrovní územní samosprávy, model územní samosprávy apod.). (Grospič, 2008)

Grospič (2008) uvádí následující principy finančního systému územní samosprávy:

- *hospodaření podle ročního rozpočtu,*
- *vytváření mimorozpočtových fondů v omezené míře,*
- *konsistence finančního systému územní samosprávy s veřejnými financemi,*
- *určitý stupeň municipální a regionální autonomie, tzn. rozhodovací pravomoc územní samosprávy,*
- *určitý stupeň finanční nezávislosti na státu, tzn. míra finanční soběstačnosti,*
- *přerozdělovací vztahy založené na spravedlnosti a slušnosti přerozdělování mezi obcemi i mezi regiony, resp. i státem,*
- *princip solidarity mezi bohatšími a chudšími obcemi, regiony,*
- *průhlednost finančního systému, z důvodu účinné finanční kontroly,*
- *stabilita finančního systému územní samosprávy,*
- *stabilita pravidel hospodaření, zejména v delším období,*
- *účinnost finančního systému, tzn. hospodárné využívání prostředků rozpočtu či mimorozpočtových fondů pro zvýšení alokační efektivity a ekonomického potenciálu daného území,*
- *administrativní nenáročnost finančního systému,*
- *určitý stupeň kontroly ze strany ústřední vlády.*

4.3.2 Rozpočtové zásady

Veškeré rozpočty pojí společné rysy, týkající se jejich navrhování, schvalování a kontroly. Zákonem jsou označeny za rozpočtové zásady. Rozdělují se podle toho, na kterou fázi rozpočtového procesu se váží, čily na zásady při řízení rozpočtového procesu a zásady při hospodaření s rozpočtovými prostředky.

Mezi nejdůležitější zásady řadí Marková (2001) následující:

- *Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu.* Rozpočtové prostředky se dají využít pouze v rozpočtovém roce (nemusí se krýt s rokem kalendářním), pro který byly schváleny. Pokud nedojde ke schválení rozpočtu před začátkem nového rozpočtového období, hospodaří se až do jeho schválení podle tzv. rozpočtového provizoria (podle rozpočtu z předchozího rozpočtového období nebo podle rozpočtu plánovaného).
- *Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu.* Sestavovaný rozpočet by měl vycházet z analýzy hospodářských procesů a odhadu budoucího vývoje. Jak uvádí i Peková (2008) dodržováním této zásady by nemělo docházet ke zkreslování údajů v rozpočtu.
- *Zásada účelovosti.* Rozpočtové prostředky by měly být využity jen k určeným účelům.
- *Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu.* Dle této zásady by měly být všechny finanční kroky zachyceny v jedné rozpočtu. Toto je však reálně těžko proveditelné, jelikož by došlo k narušení existence fondovního hospodaření a samostatnosti rozpočtů územních samospráv. Proto je zásada dodržována ve formě jednotné rozpočtové skladby pro všechny články rozpočtové soustavy.
- *Zásada přehlednosti.* Rozpočet má být rozčleněný do částí, které umožňují snadné srovnávání, jsou jasné a jednoduché.
- *Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu.* Jedná se o základ úspěšného hospodaření v delším cyklu. Připouští však možnost deficitního financování v krátkém období.

- *Zásada hospodárnosti a efektivity.* Tato zásada tvrdí, že by rozpočtové prostředky měly být využity co neekonomičtějším způsobem. Občas je těžko kvantifikovatelná (především pokud se jedná o nepřímé efekty).
- *Zásada publicity.* V praxi je uplatňována v podobě veřejného projednávání a schvalování rozpočtu a jeho zveřejňování ve formě právní normy. Grospič (2008) považuje informovanost občanů o hospodaření obce (kraje) za velmi důležité z hlediska účinné občanské kontroly.

Mezi další zásady patří například přednost výdajů před příjmy či omezení přesunů v rozpočtu a úhrady potřeb rozpočtově nezajištěných.

4.3.3 Rozpočtový výhled

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech definuje rozpočtový výhled jako „*pomocný nástroj, který slouží ke střednědobému finančnímu plánování rozvoje hospodářství obcí (krajů)*“. Vypracovává se zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet (například v roce 2015 musí být sestavený výhled na rok 2016 a 2017). Z tohoto důvodu upozorňuje Císařová a Pavel (2002) na potřebu jeho každoroční aktualizace. Dále poukazuje na časovou a odbornou náročnost tvorby, při níž zdůrazňuje nutnost vyvarovat se nadhodnocování budoucích příjmů a podhodnocování výdajů.

Rozpočet musí vycházet z rozpočtového výhledu. To však neznamená, že by se měly vzájemně rovnat. Markantnější rozdíly běžného rozpočtu oproti výhledu by ale měly být odůvodněné a opodstatněné. (Schneiderová, 2014)

Rozpočtový výhled obsahuje souhrn základních dat, které se týkají příjmů a výdajů, zejména dlouhodobých závazků a pohledávek, finančních zdrojů a potřeb dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvádí i jejich působení na hospodaření územního samosprávného celku po celou dobu trvání tohoto závazku. (Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech)

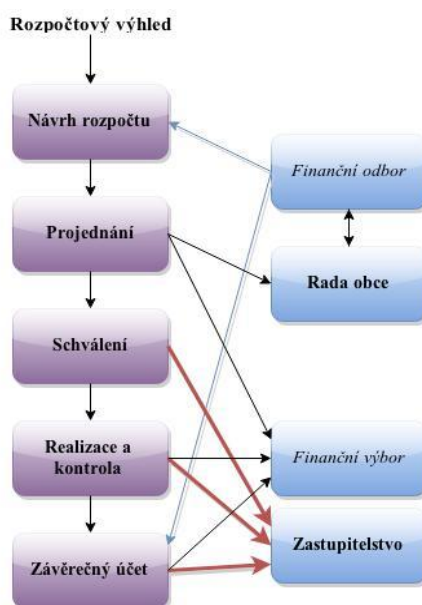
Měl by být schvalován zastupitelstvem, i když z ustanovení zákona to přímo nevyplývá. Také závisí pouze na obci (kraji), jakou míru podrobnosti rozpočtového výhledu si zvolí. (Schneiderová, 2014)

Cílem rozpočtového výhledu je nasměrovat uvažování subjektů místních samospráv do delšího časového horizontu, aby se předešlo jejich omezení pouze na jeden rozpočtový rok. Takto se může předejít zvyšování zadluženosti a zlepšit plánování především investičních výdajů. (Císařová, Pavel, 2008)

4.3.4 Rozpočtový proces

Rozpočtovým procesem se rozumí soubor činností, jež směřují k tvorbě, plnění a vykazování rozpočtu. Jedná se o neustále se opakující posloupnost kroků, sestavováním rozpočtu počínaje a ex-post vyhodnocením a kontrolou konče. Jelikož rozpočtový proces zahrnuje delší období, než je rozpočtové (1,5 – 2 roky), procházejí tedy rozpočtovým cyklem v rámci jednoho kalendářního roku až tři po sobě jdoucí rozpočty. Jeden ve fázi přípravy a schvalování, druhý ve fázi plnění a třetí ve fázi kontroly. (Císařová, Pavel, 2008). Schéma s jednotlivými etapami rozpočtového procesu je znázorněno na obrázku 2.

Obr. 2 Rozpočtový proces u obcí v ČR

Zdroj: vlastní zpracování (2015) dle Rektorič (2002)

Příprava rozpočtu začíná u některých obcí až po schválení státního a krajského rozpočtu. Než se tak stane, hospodaří obec podle rozpočtového provizoria. Rozpočtový proces obce se řídí hlavně zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dále by měla mít obec vydanou směrnici týkající se konkrétních popisů postupů jednotlivých fází rozpočtového procesu. (Císařová, Pavel, 2008)

Mezi nejdůležitější etapy patří sestavování rozpočtu, jelikož se jedná o co nejpřesnější předvídání a naplánování příjmové a výdajové stránky. V odhadech musí být bráno v potaz pokrytí požadovaných potřeb obce a občanů a přednostní zabezpečení krytí veškerých obecních závazků. Pokud nemá obec na tyto akce dostatečné množství finančních prostředků, má možnost využít deficitní financování¹¹. (Rektořík, 2002)

Rozpočet se obvykle sestavuje jako vyrovnaný. Přebytkový může být schválen v případě, že jsou některé příjmy daného roku určeny k využití až v letech následujících nebo pokud jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Jako schodkový může být schválen jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

Sestavením rozpočtu je pověřen vedoucí pracovník finančního odboru obecního úřadu v součinnosti s vedoucími jednotlivých odborů. Těm je stanoven limit pro čerpání závazných ukazatelů běžných výdajů. (Směrnice rozpočtového procesu MěÚ Mikulov, 2011)

Při sestavování rozpočtu se uplatňují různé metody. Nejjednodušší, nejrychlejší a nejběžnější je *metoda přírůstková* (ikrementální), jež je založena na úpravě rozpočtu z minulého období na základě navýšení určitým koeficientem (může vycházet například z inflace, demografických změn apod.). *Přístup nulové základny* je považován za nejvhodnější metodu z hlediska teoretického. Vyžaduje komplexní postup, je však

¹¹Viz kapitola 2.3.6 Rozpočtové příjmy

transparentnější a umožňuje zohledňovat jednorázové akce. V rámci tohoto přístupu se nejprve vytvoří seznam všech služeb a činností, které bude obec realizovat, a následně se vypočítají náklady a z nich i výdajová stránka rozpočtu (Císařová, Pavel 2008). Hillman (2003, s. 762) zdůrazňuje, že rozpočet sestavený na základě přístupu nulové základny by měl vykazovat určitou transparentnost, aby například daňoví poplatníci mohli posoudit, zda jsou veřejné výdaje žádoucí a tím působit na omezení rozsahu moci vedení města.

Císařová a Pavel (2008) uvádí jako třetí metodu tzv. *výkonové rozpočtování*, čili alokace prostředků na základě splnění cílových hodnot výstupních indikátorů. Další možností je tzv. *programové rozpočtování*, jež se dá považovat za nejpokročilejší přístup. Metoda spočívá ve stanovení cílů a jejich priorit podle míry jejich přínosu pro obec, na jejichž dosažení se vypočítají potřebné náklady.

Netolický (2008) uvádí, že není dobré předkládat návrh rozpočtu pouze ve formě výčtu položek příjmů a výdajů. Dle jeho názoru se takto sestavený rozpočet může zastupitelstvu jevit jako málo pochopitelný až nelogický. Proto doporučuje přiřadit k jednotlivým položkám stručný komentář, který může pomoci při objasnění výše, důvodu a potřeby příjmů a výdajů.

Morgan (2014, s. 553) však poukazuje na častý fakt, že jsou aktéři v procesu sestavování rozpočtu zaujati vlastními zájmy a jen zřídka přemýšlejí o tom, zda je jejich práce v souladu se zájmy ostatních, aby bylo možno dosáhnout obecného blaha. Jedním z důsledků tohoto úzkého pohledu je, že aktéři prosazují své představy v každé fázi rozpočtového procesu bez ohledu na to, zda jsou ostatní účastníci ochotni těmto představám vyhovět. Ve výsledku je pak každý zklamaný prací všech

Po sestavení je návrh rozpočtu projednáván Radou obce a finančním výborem a musí být minimálně 15 dní před veřejným zasedáním zastupitelstva obce zveřejněn, aby dostali občané prostor k vyjádření se k němu. Na tomto zasedání je následně zastupitelstvem schválen. Zastupitelstvo dále průběžně kontroluje plnění rozpočtu v rámci rozpočtového roku. V případě, že dojde ke změně, musí ji zastupitelstvo

schválit. V situaci nedostatku peněžních prostředků je možné využít rozpočtová opatření. Jedná se o přesun rozpočtových prostředků, použití nových příjmů a vázání rozpočtových výdajů. Pokud dojde k opačné situaci, a to k přebytku finančního hospodaření obce, nedochází k jeho propadnutí, ale převádí se do dalšího roku. (Rektořík, 2002)

Pokud nedojde do 1.1. ke schválení rozpočtu, hospodaří obec na základě tzv. rozpočtového provizoria (dočasného rozpočtu).

Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření obce souhrnně zpracovávají do **závěrečného účtu**¹². Podle zákona o obcích musí být závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok projednán do 30. června následujícího roku. Důležitou roli v dohledu nad hospodařením vykonává **finanční výbor**, který si povinně zřizuje zastupitelstvo obce jako svůj iniciativní a kontrolní orgán. (Rektořík, 2002)

4.3.5 Rozpočtová skladba

Vyhláška č. 323 Ministerstva financí ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě ve znění pozdějších předpisů definuje rozpočtovou skladbu jako „*jednotné třídění příjmů a výdajů, jež se uplatňuje v rozpočtech organizačních složek státu, při sledování plnění státního rozpočtu, dále při plánovaných a skutečných pohybech na účtech rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí, krajů, regionálních rad regionů soudržnosti a dobrovolných svazků obcí s výjimkou fondu cizích prostředků, fondu sdružených prostředků a fondu podnikatelské činnosti.*“

Peková (2008, s. 121) vysvětluje rozpočtovou skladbu jako „*systematické, jednotné a přehledné třídění, které umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů a mimorozpočtových fondů, přehledně zjistit potřebné analytické informace o vývoji příjmů a výdajů s využitím principu konsolidace, umožňuje agregovat, sumarizovat*

¹² Závěrečný účet je schvalován zastupitelstvem a shrnuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů podle rozpočtové soustavy, o finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů obce a jí zřízených nebo založených právnických osob. Součástí je i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtu kraje, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. (Rektořík, 2002)

příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu, analyzovat hospodaření a krytí schodku příslušného veřejného rozpočtu, respektive způsob využití přebytku hospodaření.“

Dalo by se říci, že se jedná o systém kódů, jež jsou přiřazovány jednotlivým finančním transakcím, na základě čehož se dá rozeznat typ peněžních operací a do jakých odvětví byly směřovány. (Císařová, Pavel, 2008)

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z hlediska:

- *Odpovědnostního*. Toto třídění je povinné pouze pro státní rozpočet, pro obce a kraje je nepovinné a spočívá ve třídění podle správců kapitol (Rektořík, 2002).
- *Druhového*. Jedná se o základní třídění týkající se všech peněžních operací, které třídí do tří okruhů: příjmů, výdajů a financování, které jsou dále podrobně členěny v podobě *třída* → *podseskupení položek* → *seskupení položek* → *jednotlivé položky*. (Provazníková, 2009). V rámci druhového třídění rozeznáváme následujících 7 tříd: daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté transfery (dotace), běžné výdaje, kapitálové výdaje a financování.
- *Odvětvového*. Vychází z účelů, na které se finanční prostředky vynakládají. Následně se rozlišují jednotlivé skupiny¹³ → oddíly → pododdíly → paragrafy. Výdaje se z tohoto hlediska třídí všechny, z příjmů jen ty nedaňové a kapitálové. (Provazníková, 2009)
- *Konsolidačního*. Třídí výdaje a příjmy uvnitř soustavy veřejných rozpočtů podle stupňů konsolidace¹⁴. Konsolidace umožňuje vyloučení duplicity peněžních převodů mezi fondy a rozpočtem, mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty různých úrovní (Provazníková, 2009).

¹³ Konkrétně se jedná o 6 skupin, a to zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana, všeobecná veřejná správa a služby. (Rektořík, 2002)

¹⁴ Stupněm konsolidace se rozumí okruh veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů, mezi nimiž peněžní převody probíhají a jak se tyto údaje sumarizují. (Schneiderová, 2014)

4.3.6 Rozpočtové příjmy

Veřejné příjmy jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů krytí potřeb veřejné ekonomiky v municipalitách. Jsou zpravidla nenávratným zdrojem. Peková (1995) zdůrazňuje, že je žádoucí, aby byly příjmy dostatečně výnosné, závislé na aktivitě municipality, územně rozloženy co nejrovnoměrněji, předem plánovatelné a administrativně nepřilíš náročné.

V rámci základního členění rozlišujeme příjmy běžné a kapitálové. *Běžné příjmy* se každoročně opakují a jsou určeny k financování běžných, každoročně se opakujících výdajů na veřejné statky. Podrobněji se rozdělují dle původu na vlastní a svěřené a z přerozdělovacích procesů (transfery), dle charakteru pak na daňové a nedaňové. Daňové příjmy vyplívají z daní, vybíraných v daném státě, a podle daňového určení se přidělují jednotlivým rozpočtům. Do této kategorie spadají daně svěřené, sdílené, vlastní municipální daně a přírážky k celostátním daním. Jejich výši může obec ovlivnit jen velice omezeně, a to pouze u příjmů z místních poplatků¹⁵ a z daní z nemovitostí. Nedaňové příjmy se skládají z nevlastních nedaňových příjmů (příjmy z municipálního majetku a podnikání, uživatelské poplatky, správní poplatky) a transferů návratných (krátkodobé překlenovací úvěry se splatností v daném rozpočtovém roce) a nenávratných (z rozpočtové soustavy ve formě dotací či od jiných subjektů v podobě darů). Do poslední zmiňované kategorie příjmů řadíme i dotace ze strukturálních fondů Evropské unie.

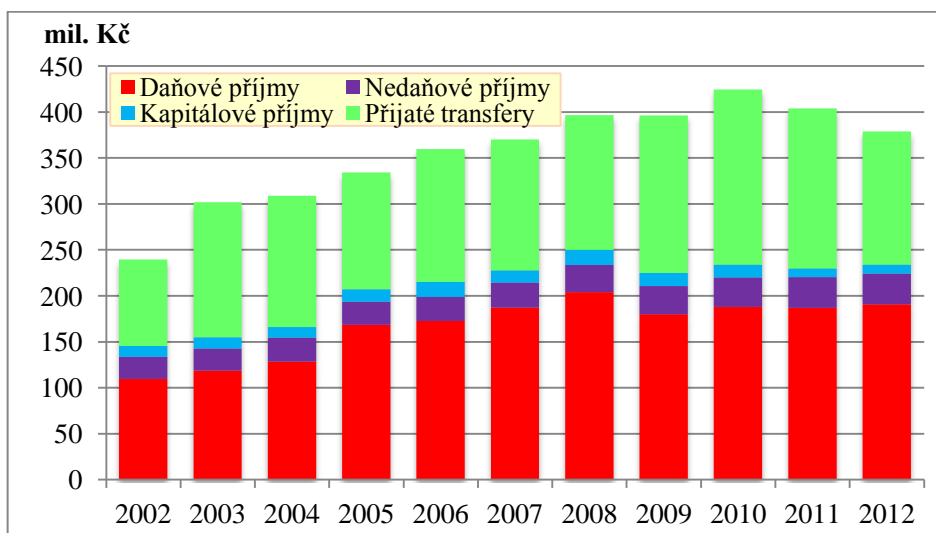
Kapitálové příjmy jsou různého charakteru a zpravidla se neopakují. Mají dlouhodobý charakter a slouží ke krytí zejména investičních potřeb (potřeb, ze kterých bude mít prospěch více generací). Kapitálové příjmy se člení na vlastní (z prodeje majetku, z přebytků běžného roku apod.) a transfery nenávratné (z vyššího rozpočtu či od jiných subjektů) a návratné (úvěrového charakteru – střednědobé a dlouhodobé, ostatní půjčky a emise cenných papírů. (Peková, 1995)

¹⁵ Mezi místní poplatky, respektive místní daně, spadá například poplatek ze psů, z ubytovací kapacity, za užívání veřejného prostranství, za lázeňský a rekreační pobyt apod.

Nedaňové příjmy a kapitálové příjmy jsou na rozdíl od příjmů daňových závislé na aktivitě obce, ovšem jejich podíl na celkových příjmech není příliš významný.

Největší podíl na příjmech obcí mají daňové příjmy a přijaté transfery, což dokládá i graf č. 1.

Graf 1 Struktura příjmů rozpočtů obcí v letech 2002 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Ve sledovaném období vykazovaly příjmy rostoucí tendence, kromě roku 2009, kdy byl pokles způsoben dopady světové ekonomické krize, což se projevilo na úbytku příjmů ze sdílených daní obcí. Pokles po roce 2010 je způsoben snížením objemu transferů (především investičních od regionálních rad regionů soudržnosti) a nižšími příjmy z vlastní podnikatelské činnosti obcí. (Opluštilová, 2012)

Na financování municipálních potřeb využívají obce i další zdroje. Jedním z nich je tzv. deficitní financování, čili nesnižování, respektive zvyšování, obecních výdajů i za předpokladu nárůstu obecního zadlužení za účelem zabezpečení aktuálních potřeb obce. Tento krok je však třeba zodpovědně zvážit, aby neúměrně nerostlo dluhové zatížení obce, nepřenášel se obecní dluh na budoucí zastupitelstvo a orgány obce nebo dokonce na další generace občanů obce. (Rektořík, 2012)

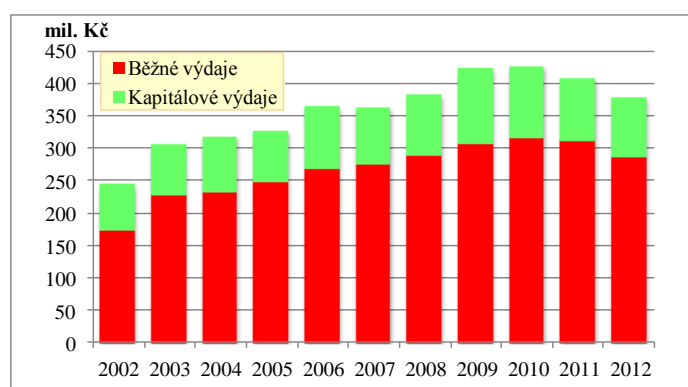
Na financování se také často podílí například i Státní fond životního prostředí (například na budování čistíček odpadních vod, rekultivace, skládky apod.), Státní fond kultury (zajištění kulturních akcí, údržba památek apod.), Státní fond dopravní infrastruktury (na výstavbu a rekonstrukci silnic), Státní fond rozvoje bydlení (na výstavbu a rekonstrukci nájemních bytů). (Žehrová, Pfeiferová, 2014)

4.3.7 Rozpočtové výdaje

Podobně jako u příjmů, tak i výdaje se dělí do několika skupin. Základní členění rozlišuje výdaje běžné a kapitálové. Hlavní část výdajů tvoří každoročně se opakující neinvestiční *běžné výdaje*. Největší podíl tvoří nákupy zboží a služeb (především nákup vody, paliv a energií), neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím a výdaje na mzdy a platy zaměstnanců. *Kapitálové výdaje* slouží k financování dlouhodobého majetku a souvisí i se splácením půjček, které byly na jejich pořízení získány. Jejich prostřednictvím jsou financovány investiční akce především v oblasti školství, zdravotnictví, sociální péče, výstavby a obnovy bytového fondu atd. (Čmejrek, Kopřiva, 2012)

Klasické rozčlenění běžných a kapitálových příjmů se pohybuje v přibližném poměru 70 % a 30 %, což dokládá i graf č. 2.

Graf 2 Struktura výdajů rozpočtů obcí v letech 2002 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Objem výdajů municipálních rozpočtů stále roste v důsledku zvýšené autonomie a odpovědnosti municipalit za zabezpečování a financování potřeb veřejné ekonomiky ve vlastním regionu i růstu veřejného sektoru jako celku (Peková, 1995).

Zákon o rozpočtových pravidlech v § 9 dále uvádí výdaje obcí spojené se samostatnou působností a výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, výdaje spojené s plněním závazků z uzavřených smluvních vztahů, ze závazků přijatých v rámci spolupráce s jinými obcemi či výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich.

4.4 Zadluženost obcí

Zadluženost obcí vzniká v důsledku používání úvěrů a půjček v situaci, kdy chce obec vydat ze svého rozpočtu více finančních prostředků, než činí její příjmy. Taková situace vede k deficitu, který způsobuje zmiňovaný růstu dluhového zatížení. Pokud je vysoké, mohou se subjekty místních vlád dostat do značných problémů, jelikož poté podstatná část rozpočtu slouží k pokrytí nákladů dluhové služby (úroky, splátky jistin atd.). (Císařová, Pavel, 2008)

Příčiny zadlužování můžeme hledat v různých oblastech. Dvořáková a Jahoda (2008) uvádí za nejvýznamnější příčinu finančně nákladné investice ve veřejném sektoru. Pokud obce nutně potřebují realizovat rozsáhlejší investici, na kterou však nemají dostatek vlastních finančních zdrojů, uchylují se k využívání zdrojů cizích – zadluží se. Malé obce se potýkají také s nucenými investicemi spojenými s dodržováním ekologických limitů Evropské unie. Jedná se o nákladné výstavby čističek odpadních vod, kanalizací nebo zavádění plynu. Evropské unie se týká také další důvod spojený s růstem zadlužování municipalit a to potřeba finančních prostředků k zajištění spolufinancování projektů ze strukturálních fondů¹⁶. V neposlední řadě je nutno zmínit i příčinu spojenou s nezkušeností obcí se zadlužením a tedy podcenění problémů souvisejících s dluhovou službou.

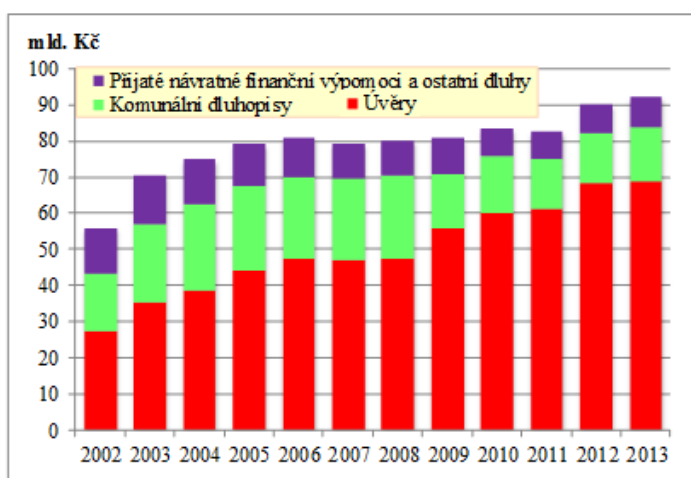
Hábová (2001) upozorňuje na to, že se zadlužení obcí nevěnuje náležitá pozornost a to i přes to, že v mnoha městech již dosahuje kritické úrovně. Dále poukazuje na problém spočívající v neexistenci omezení obcí při přijímání návratných prostředků.

¹⁶ Evropská unie vyplácí finanční prostředky většinou až po skončení projektu, čili zpětně. Do té doby musí být obec schopna veškeré náklady uhradit sama.

Takováto redukce by vedla ke snížení autonomie obcí při rozhodování, avšak z opačného hlediska označuje chování obcí jako tzv. „morální hazard“, jelikož v případě, že obec nebude schopna uhradit své závazky, bude je nucen převzít stát.

Zadluženost je u obcí kontrolována v souvislosti s celkovým zadlužením veřejných rozpočtů, jež je důležitým ukazatelem při dodržování Maastrichtských kritérií. Z tohoto důvodu byl zaveden nástroj kontroly obecního zadlužení v podobě ukazatele dluhové služby. (Dvořáková, Jahoda, 2008)

Graf 3 Údaje o dluhu obcí ČR v letech 2002 – 2013

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Ministerstvo financí ČR (2014)

Graf č. 3 názorně zobrazuje nárůst zadlužení obcí mezi lety 2002 a 2013. Poměrně skokový nárůst zaznamenaný v roce 2003 oproti roku 2002 byl způsoben zvýšenými výdaji obcí spojenými s likvidací škod po povodních. Od té doby vykazuje zadluženost kontinuální růst. V roce 2013 bylo dle MFCR zadlužených 3 239 obcí z celkového počtu 6 248, což odpovídá 51,8 % obcí. Tato hodnota je v posledních letech v podstatě stabilizovaná. U obcí dochází k nárůstu množství úvěrů¹⁷, přičemž komunálních dluhopisů a přijatých návratných finančních výpomocí postupně ubývá. Na zadluženosti se nejvíce podílí čtyři největší města ČR, což podporuje tezi, že se podíl obcí vykazujících dluh zvyšuje s rostoucím počtem jejich obyvatel. (MFCR, 2015)

¹⁷ Dle MFCR si vedoucí postavení v poskytování úvěrů pro obce udržují Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. (MFCR, 2014)

5 Současný stav zkoumané problematiky

Hospodaření municipalit je v současnosti značně diskutovaným tématem. Místní samosprávy se aktuálně potýkají s problémem snižujících se příjmů a rostoucích výdajů. Výdaje narůstají zejména ve spojitosti se zvyšujícím se množstvím přenesených kompetencí na místní a regionální úroveň vlád. Váňa (2008) uvádí, že se nejedná pouze o problém aktuální v České republice, ale i v dalších členských zemích Evropské unie.

Spousta obcí není schopna pokrýt běžné výdaje ze svých běžných příjmů a hospodaří s deficitem. V takovýchto okolnostech se často uchylují k využívání cizích zdrojů, zejména bankovních úvěrů. Celková zadluženost obcí tak v posledních letech stále narůstá. Je proto nutno monitorovat a následně analyzovat hospodaření jednotlivých municipalit. Za tímto účelem byl Ministerstvem financí ČR sestaven systém informativních a monitorujících ukazatelů, jež poskytují názorný obraz o aktuální ekonomické situaci obcí. Dále upozorňují na jejich možné začínající finanční problémy, kterým se tak dá včas zamezit.

Zadluženost obcí je kontrolována i bankami, jež obcím poskytují úvěry. Předpokladem pro jejich poskytnutí je totiž zhodnocení bonity, na základě čehož se banky rozhodnou, zda obci finanční prostředky zapůjčí, či nikoliv.

Problémem je tzv. předluženost obcí, která není v České republice, na rozdíl od zahraničí, regulována. Kameníčková (2012) toto tvrzení opírá o příklad Velké Británie či Německa, kde je stanoven limit pro výši finančních prostředků, jež si mohou obce půjčit. V Dánsku si obce v podstatě prostředky půjčovat nemohou. V Maďarsku může soud vyhlásit bankrot obce, které je následně sestaven nouzový rozpočet, na základě něhož může financovat pouze nutné služby pro občany, nic jiného.

V zahraničí je k monitoringu hospodaření obcí přistupováno podobným způsobem, jako v České republice. World Bank uvádí 4 základní metodologie pro měření finanční kondice municipalit. Jedná se o státní dohled na základě monitorujících indikátorů, analýzu rizik prováděnou finančními partnery (například bankéři či ratingovými agenturami), interní kontrolu a vnější kontrolu ze strany občanů (vytváření rozličných

iniciativ napomáhající obcím lépe komunikovat s občany ohledně svého hospodaření). (Farvacque-Vitkovic, Kopanyi, 2014)

Jedním z nejznámějších postupů provádění monitoringu je americký model GASB č. 34 (Board Basic financial statements – and management’s discussion and analysis – for state and local governments), sestavený významnou organizací The Governmental Accounting Standards Board. Podstatou je dle GASB (2015) zavádění požadavků na finanční výkaznictví státní správy a místních samospráv v celých Spojených státech a hodnocení finanční pozice na základě čistých aktiv. Tento model je dále rozvíjen mnoha autory. Zabývá se jím například Freeman, Shoulders (2000), Rivenbark (2010) a další. Návod ke konkrétní implementaci modelu GASB č. 34 mimo jiných poskytují ve svých článcích i Chase, Triggs (2001) a Vecchio, Johnson, Magner (2007).

Dalším přístupem je FTMS¹⁸, čili Monitorovací systém finančního trendu vytvořený americkou organizací ICMA¹⁹. Jak uvádí KCMO (2015), operuje tento model se 48 indikátory, které hodnotí rezervy obce, její likviditu, příjmy, výdaje, dlouhodobé závazky a úroveň poskytovaných služeb.

Z modelů, jež slouží k monitoringu a následným analýzám hospodaření, je možno dále uvést například Model dlouhodobého finančního plánování, který je sestavován americko-kanadskou společností GFOA (2015)²⁰ a tvořen širokým spektrem indikátorů finanční situace obcí.

Na základě výše uvedeného přehledu současného stavu zkoumané problematiky je tedy patrné, že i v zahraničí probíhá kontrola hospodaření obcí na obdobných principech, jako v případě České republiky, a to na jeho monitorování prostřednictvím řady ukazatelů.

K analýze vybrané municipality v rámci této práce je zvolena metodika Ministerstva financí České republiky.

¹⁸ FTMS = The Financial Trend Monitoring System

¹⁹ ICMA = International City/County Management Association

²⁰ GFOA = The Government Finance Officers Association

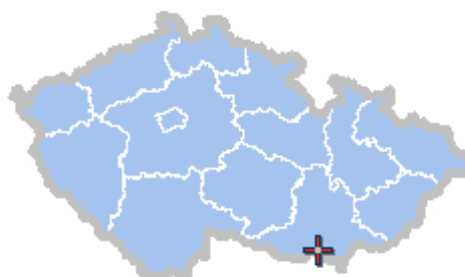
6 Analýza hospodaření města Mikulov

Město Mikulov se nachází v jižní části Jihomoravského kraje, při hranicích s Rakouskem. Je vzdáleno cca 50 km od Brna a 77 km od Vídně. Mikulov je velmi dobře propojen dopravní sítí s okolními obcemi a městy, zvláště důležitá je mezinárodní silnice E461 (silnice I. třídy č. 52), jež tvoří významnou dopravní tepnou na trase Brno – Vídeň.

Tab. 1 Souhrnné informace o město Mikulov

Status	Město
Typ sídla	Obec s rozšířenou působností
NUTS 1	Česká republika
NUTS 2	Jihovýchod (CZ06)
NUTS 3	Jihomoravský kraj (CZ064)
NUTS 4 (LAU 1)	okres Břeclav (CZ0644)
NUTS 5 (LAU 2)	Mikulov na Moravě (CZ0644584649)
Katastrální plocha (ha)	4532
Nadmořská výška (m n.m.)	242
Zeměpisné souřadnice (WGS-84):	16° 38' 16" E , 48° 48' 20" N

Obr. 3 Poloha města Mikulov

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Regionální informační servis

6.1 Profil města Mikulov

Pro Mikulovsko je typické teplé klima a velmi úrodná půda, což vytváří skvělé podmínky pro zemědělství, zejména vinařství. Území je součástí Chráněné krajinné oblasti Pálava, tudíž je zde kladen velký důraz na ochranu přírody

HISTORIE MĚSTA

První písemná zpráva o Mikulovu pochází z roku 1173. Listina je však falzum ze 14.století. První nesporně pravá písemná zmínka je datována až do roku 1249, kdy tehdejší markrabě (pozdější král) Přemysl Otakar II. udělil město lénem šlechtickému rodu Liechtensteinů, který zde následně sídlil téměř 300 let. V roce 1410 byl Mikulov povýšen na město. Od roku 1575 se zde k moci dostává rod Dietrichsteinů. O největší rozmach města se zasloužil biskup kardinál František, který z Mikulova na počátku 17. století vytvořil fakticky hlavní město Moravy. Město Mikulov bylo také úzce spjato s židovstvím, mezi lety 1525 – 1609 zde působil rabi Jehuda Löw. (Strategický plán města Mikulov, 2013)

OBYVATELSTVO

Mikulov patří mezi menší města nejen svou katastrální plochou (4532 ha), ale i počtem obyvatel. Množství osob, jež zde žije, se dlouhodobě pohybuje nad úrovní sedmi tisíc. V posledních letech je zde zaznamenán mírný pokles počtu obyvatel způsobený nejen jeho přirozeným úbytkem, ale především odlivem místních do větších měst, zejména za prací. Ke změně trendu došlo od roku 2012, kdy Mikulov vykazuje lehké zvýšení počtu obyvatel.

Menší počet obyvatel má na potenciál města dvojí vliv. Pro rozmach cestovního ruchu je jevem pozitivním, negativní dopad má však na město z hlediska ekonomického. Nižší množství obyvatel je limitujícím faktorem možného budoucího rozvoje města. Pro samotný ekonomický rozvoj města je však důležitý alespoň fakt, že 70 % místních obyvatel je v produktivním věku, čili v rozmezí 15 – 64 let, a může tak k němu výrazně přispět svou vlastní ekonomickou činností. K ucelenému pohledu na věkovou strukturu obyvatel Mikulova je nutno dále zmínit, že poměr předproduktivní složky (0 – 14 let) a složky postproduktivní (65 let a více) je zde relativně vyrovnan, avšak podíl starších osob lehce převažuje. Celkový vývoj počtu obyvatel a jejich rozlišení dle věku je shrnut tabulkou č. 2.

Tab. 2 Vývoj počtu obyvatel města Mikulov v období 2005 – 2013

Rok	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku		
		0 - 14 let	15 - 64 let	65 a více let
2005	7 556	x	x	x
2006	7 483	1 048	5 543	892
2007	7 478	1 024	5 516	938
2008	7 493	1 025	5 508	960
2009	7 454	998	5 463	993
2010	7 450	1 033	5 374	1 043
2011	7 374	1 051	5 231	1 092
2012	7 410	1 100	5 150	1 160
2013	7 416	1 102	5 068	1 246

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Věkové složení obyvatelstva, ČSÚ

SPRÁVA MĚSTA

Mikulov je z administrativního hlediska obcí s rozšířenou působností. Do jeho správního obvodu náleží 17 obcí. Jmenovitě se jedná o Bavory, Brod nad Dyjí, Březí, Dobré pole, Dolní Dunajovice, Dolní Věstonice, Drnholec, Horní Věstonice, Jevišovka, Klentnice, Milovice, Novosedly, Nový Přerov, Pavlov, Perná a Sedlec.

V čele města stojí starosta, jímž je již třetí volební období za sebou Rostislav Košťál. V Mikulově se dále volí jeden místostarosta/tka, kterou je aktuálně Ing. Marie Leskovjanová a 25 členné zastupitelstvo.

Město Mikulov je aktuálně zřizovatelem následujících příspěvkových organizací:

1. Mikulovská sportovní, zajišťující služby pro obyvatelstvo v oblasti sportu
2. G-centrum Mikulov, jež se specializuje na nabídku sociálních služeb
3. Mateřské školy – Habánská a Pod Strání
4. Základní školy – Hraničářů a Valtická

Město Mikulov si zakládá na svém dobrém jménu a snaží se ve svém rozvoji spolupracovat s dalšími městy. Je proto součástí Dobrovolného svazku obcí Mikulovsko, Svazu historických sídel, Svazu měst a obcí. Dále úzce spolupracuje s partnerskými městy Galanta (Slovensko), Bardejov (Slovesko), Šumperk (Česká republika), Laa an der Thaya (Rakousko), Túchow (Polsko) a Qatzrin (Izreal).

OBČANSKÁ VYBAVENOST

Jelikož je město Mikulov spádovým centrem oblasti, odpovídá tomu i rozsah služeb, které nabízí nejen svým občanům, ale i obyvatelům přilehlých obcí. V Mikulově jsou dostupné mateřské, základní a střední školy (Střední odborné učiliště a gymnázium), Dům zdraví a ordinace soukromých lékařů, dále pak kino, knihovna a velké množství galerií. Ve městě se koná nespočetné množství kulturních akcí, jako například tradiční Pálavské vinobraní, jež jsou velkým lákadlem zejména pro turisty.

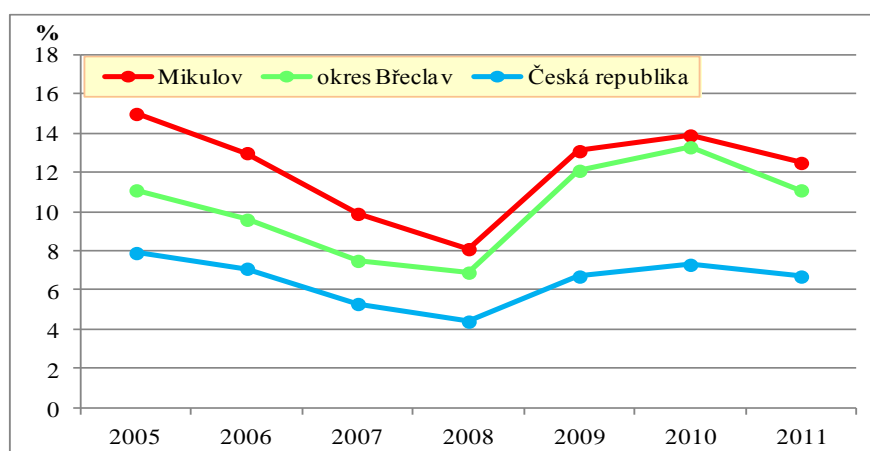
Důležitou položkou je dostupnost bydlení. V Mikulově převažují rodinné domy. Menší bytové domy se nacházejí spíše blíže k centru, nejedná se však o domy činžovní.

Ty jsou vybudovány na okraji města, kde vytvářejí profil místního sídliště. K bydlení se vyčleňují stále nové plochy. Nové rodinné domy se staví v téměř „satelitním městečku“ na okraji města. Vznikl zde i nový bytový komplex, který nahradil areál bývalých kasáren. Problémem tedy není nedostatek bytů/rodinných domů, ale jejich vysoká cena, která je pro Mikulov v posledních letech typická.

NEZAMĚSTNANOST

Mikulovsko patří dlouhodobě k oblastem postiženým vyšší mírou nezaměstnanosti. Mikulov sice následuje vývojový trend nezaměstnanosti v České republice, avšak celorepublikový průměr téměř dvojnásobně převyšuje. Vyšší hodnoty vykazuje i v rámci samotného okresu Břeclav, což dokládá i graf č. 4. Nejmarkantnější byl rozdíl v roce 2005, kdy se míra nezaměstnanosti v Mikulově vyšplhala až na 15 %, zatímco v okrese Břeclav se pohybovala kolem 11 % a celorepublikový průměr byl 7,9 %.

Graf 4 Vývoj míry nezaměstnanosti města Mikulov v porovnání s okresem Břeclav a Českou republikou

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.portal.mpsv.cz, www.vdb.czso.cz

Důvodem vyšší nezaměstnanosti je zaměření Mikulova především na oblast zemědělství, která se obecně potýká s dlouhodobě vzrůstající nezaměstnaností a značnou sezónností. Ta je typická i pro další tradiční odvětví Mikulova, a to stavebnictví. Z výše uvedeného pak vyplývá, že na celkové nezaměstnanosti se nejvíce podílí právě nezaměstnanost sezónní. V poslední době narůstá vliv průmyslu,

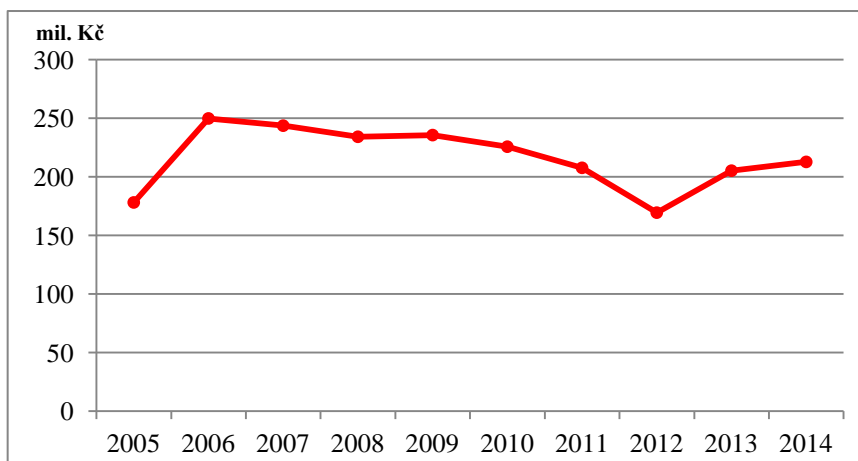
jako hlavního odvětví zaměstnávajícího nejvíce osob. Zde se však naráží na problém nekvalifikovanosti místních obyvatel, kteří jsou více specializovaní na výše zmiňované zemědělství. V důsledku nedostatku pracovních míst odchází mnoho obyvatel z Mikulova za prací do větších měst v okolí nebo využívá možnosti zaměstnání v blízkém Rakousku.

6.2 Analýza příjmů, výdajů a salda hospodaření

Následující část práce se zabývá analýzou hospodaření města Mikulov. Nejprve jsou zanalyzovány skutečné příjmy, výdaje a salda rozpočtu za období let 2005 až 2014. Dále je vyhodnocena soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) dle metodiky Ministerstva financí za stejné časové období. Vybrané ukazatele jsou porovnány s hodnotami platnými pro město Hustopeče.

Příjmy města Mikulov procházely ve sledovaném období mírným poklesem. Jak je patrné z grafu č. 5, výjimku tvořily roky 2006 a 2013, kdy celkové příjmy zaznamenaly viditelný nárůst v důsledku rozsáhlejšího prodeje městských pozemků. Došlo tak k meziročnímu nárůstu příjmů v roce 2006 o 40 % a v roce 2013 o 21 %.

Graf 5 Vývoj běžných příjmů za období 2005 – 2014

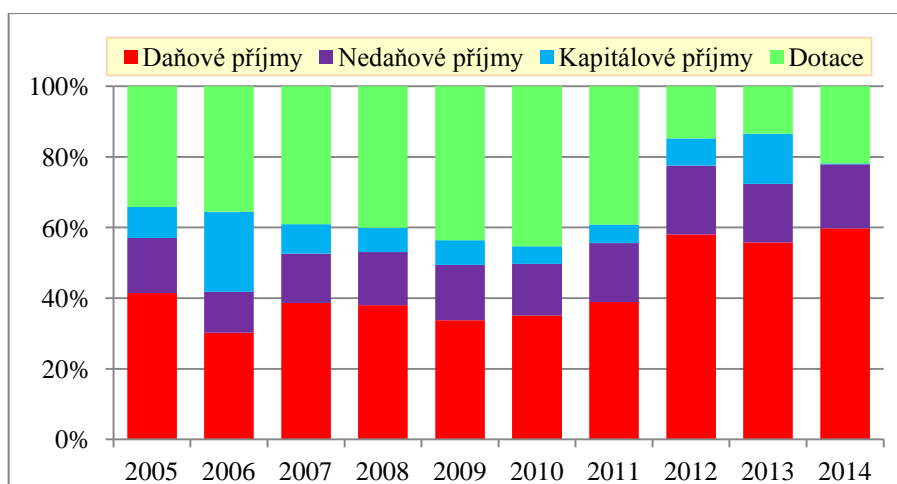
Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Názornější obraz skutečnosti je patrný při detailnějším rozboru struktury příjmů, tedy zjištění procentuálního zastoupení příjmů daňových, nedaňových, kapitálových a dotací.

Rozložení ve značné míře odpovídá celorepublikovým charakteristikám, avšak určité odchylky jsou přesto patrné. Jedná se především o vyšší zastoupení nedaňových a kapitálových příjmů. V roce 2006 tvořily kapitálové příjmy dokonce až 23 % veškerých příjmů města Mikulov, což bylo způsobeno zvýšenými příjmy pramenícími z prodeje pozemků a nemovitostí či jejich částí. V dalších letech se již struktura příjmů výrazněji neměnila, nejvýznamnější podíl měly příjmy daňové a dotace.

Od roku 2012 však došlo ve struktuře příjmů města Mikulov k podstatným změnám, které jsou názorně patrné z grafu č. 6. Podíl daňových příjmů na běžných příjmech meziročně skokově vzrostl (o 22 %) v důsledku nižšího objemu přijatých neinvestičních transferů (obecní úřady přestaly vyplácet sociální dávky) a nárůstu příjmů z odvodů za výherní hrací automaty²¹. Daňové příjmy tak dosáhly úrovně 58 %.

Graf 6 Struktura příjmů za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

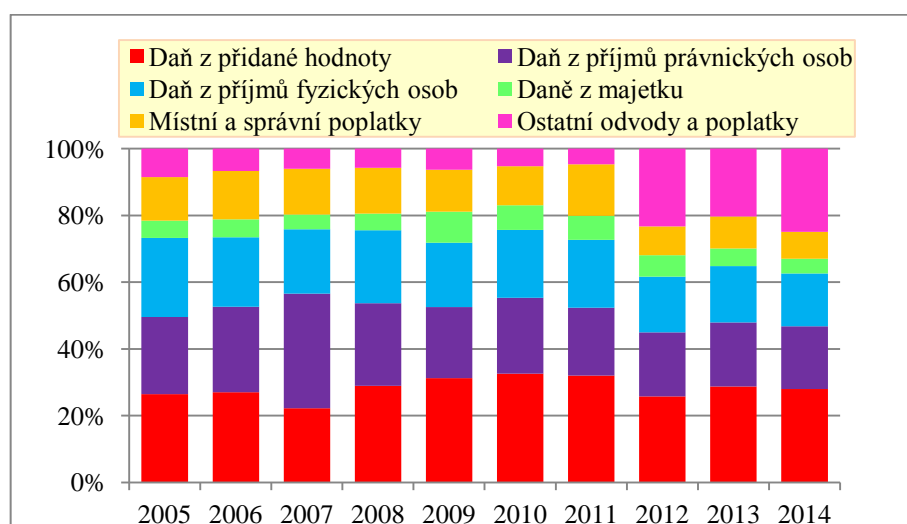
Ke změně došlo i v oblasti přijatých dotací. Jejich objem razantně poklesl (ze 40 % na 15 %) i přesto, že rozsah činností vykonávaných městem v rámci přenesené

²¹ Spojeno s novou úpravou odvodu z loterií stanovenou zákonem č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, který nabyl účinnost 1.1. 2012. Na základě této úpravy provádí všechny finanční úřady odvod z loterií na účet obcí ve výši 80 % dílčího odvodu.

působnosti vzrostl. Dále je nutno poukázat na razantní pokles v oblasti kapitálových příjmů v roce 2014, jehož meziroční změna dosáhla -98 %. Město v tomto roce neuskutečnila plánovaný prodej nemovitého majetku (bytového domu).

Jelikož daňové příjmy tvoří nejpodstatnější podíl na celkových příjmech města, je na místě blíže rozvést jejich strukturu. Vývoj podílu daně z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmu právnických osob, daně z majetku (daň z nemovitých věcí), místních a správních poplatků (především poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů) a ostatních odvodů a poplatků (zejména odvod z výherních hracích automatů) na celkové výši daňových příjmů je vyobrazen na grafu č. 7.

Graf 7 Struktura daňových příjmů za období 2005 – 2014

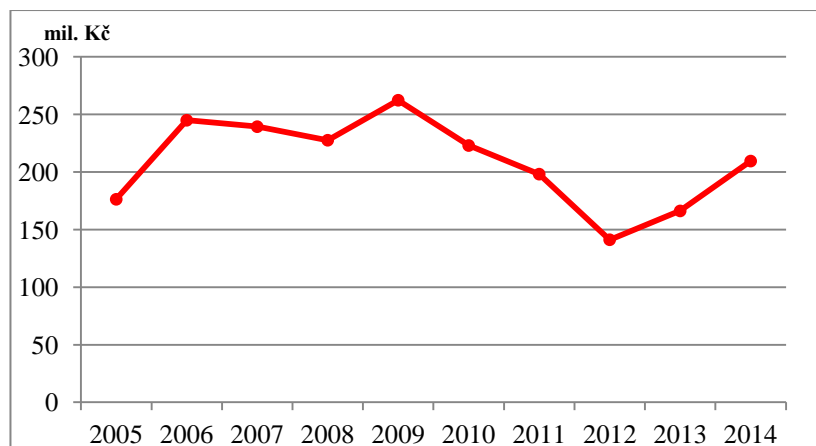

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.rozpočetobce.cz

Z grafu č. 7 vyplývá, že základní rozložení je mezi lety 2005 až 2011 v podstatě bez větších změn. Ty nastaly až od roku 2012 v důsledku nárůstu položky Ostatní odvody a poplatky z důvodu již zmiňovaného nárůstu odvodů za hrací automaty. K nárůstu daňových příjmů také přispěla novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní z roku 2013, díky které došlo k navýšení podílu obcí na celostátním výnosu sdílených daní.

Nedílnou součástí hospodaření města jsou vedle příjmů také výdaje. Ty zaznamenaly mezi lety 2005 až 2014 v Mikulově velmi nepravidelný vývoj, jež je zaznamenán v grafu č. 8. Ve sledovaném období se výdaje pohybovaly mezi 140 miliony až 260 miliony Kč.

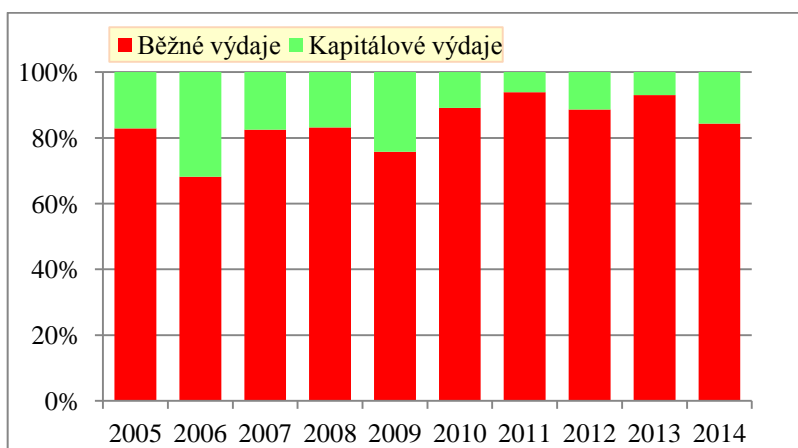
Graf 8 Vývoj výdajů za období 2005–2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Jistá míra kolísání se projevuje i v rámci samotné struktury výdajů, čili v jejich rozdělení na výdaje běžné a kapitálové, jež je patrná v grafu č. 9. Klasické členění výdajů tvořené v poměru 70 % výdaji běžnými a 30 % výdaji kapitálovými město Mikulov splňuje pouze v roce 2006, respektive 2009.

Graf 9 Struktura výdajů za období 2005 – 2014

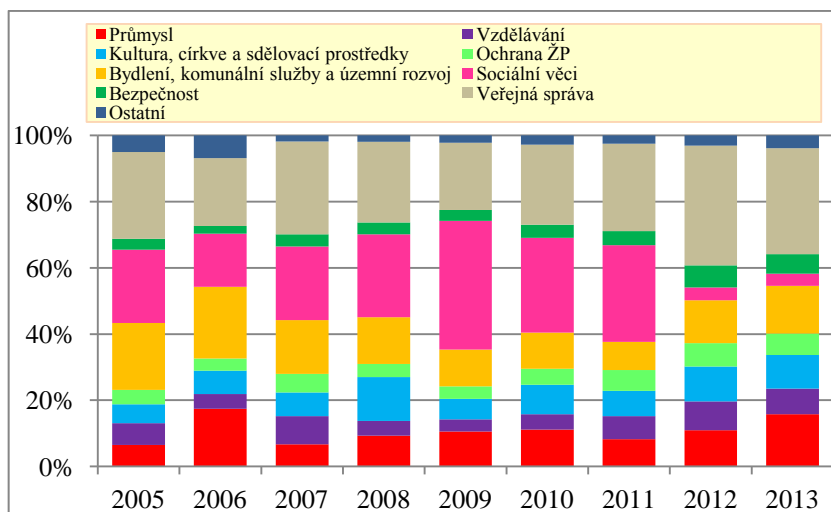

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Za zbytek sledovaného období se tyto hodnoty pohybovaly průměrně v poměru 80:20 ve prospěch příjmů běžných. Každoroční nevyrovnanost a různorodost vzniká v důsledku odlišných preferencí v oblasti vynakládání veřejných výdajů jak v rámci jednotlivých let, tak i v rámci funkčních období jednotlivých zastupitelstev.

Stejně jako v případě příjmů, tak i u výdajů poskytuje nejlepší podklad k jejich analýze detailnější rozčlenění na základě odvětví jednotlivých výdajových oddílů. Tyto položky shrnuje graf č. 10. I zde se projevuje výše zmíněná nevyrovnanost. Obecně se dá však říci, že největší část výdajů (v průměru za sledované období 27,5 %) vynakládá město Mikulov na operace spojené s veřejnou správou. Jedná se například o výdaje spojené s výkonem místní správy, s konáním voleb do zastupitelských orgánů či s finančním vypořádáním minulých let.

Graf 10 Oddíly odvětvového třídění výdajů za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.rozpocetobce.cz

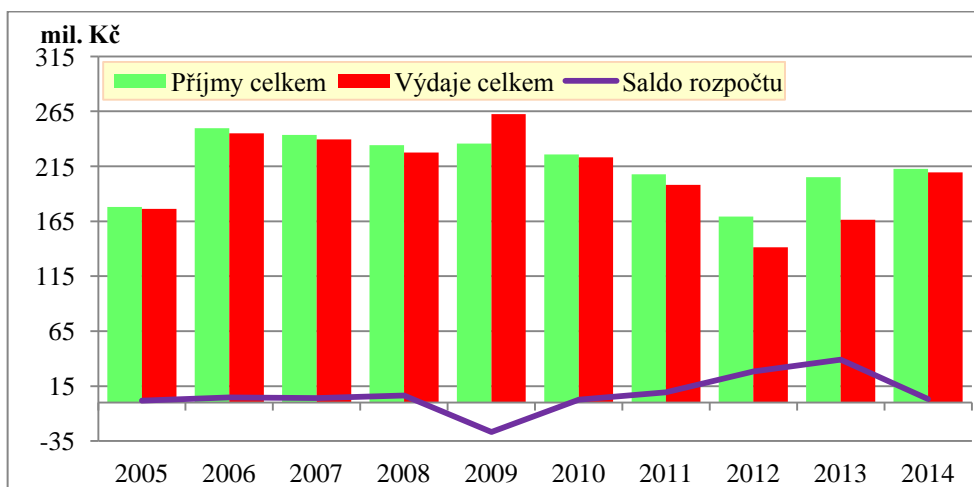
Další významnou oblastí jsou výdaje spojené s problematikou sociálních věcí (v průměru za sledované období 20,9 %). Jejich největší objem byl zaznamenán v roce 2009, kdy město Mikulov provedlo finančně značně náročnou investici do výstavby nového domova pro seniory (G-centrum). V uvedeném roce se výdaje na sociální péči vyšplhaly na více než 61 milionů Kč. Tímto krokem došlo k jednorázovému přesahu výdajů nad příjmy a Mikulov v daném roce (jako jediném v rámci sledovaného období) hospodařil se záporným saldem. Do oblasti výdajů na sociální věci dále patří například

vyplácení příspěvků na péči v rámci dávek povahy sociálního zabezpečení, dávky pomoci v hmotné nouze či služby sociální péče.

Třetí největší skupinu výdajů (v průměru za sledované období 11,22 %) tvoří výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Klíčovou oblastí jsou výdaje na rozvoj bytového a nebytového hospodářství a dále pak položky komunálních služeb (například veřejné osvětlení či územní plánování). Jelikož je Mikulov silně orientován na turismus, je nutno ještě blíže zmínit položku týkající se kultury a sdělovacích prostředků. Město Mikulov každoročně vynakládá v průměru 7,5 % svých prostředků na ochranu a péči o historické památky a na podporu pořádání kulturních akcí, jejichž hlavní prioritou je přilákat do města co nejvíce turistů.

Graf č. 11 názorně ukazuje, že v Mikulově platí jedna z obecných podmínek udržitelného hospodaření, čili že celkové příjmy převyšují nad celkovými výdaji.

Graf 11 Vývoj příjmů, výdajů a salda rozpočtu za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Město Mikulov hospodařilo s kladným saldem. I přes to, že v Mikulově bývá rozpočet každoročně sestavován jako schodkový, je účetní uzávěrka roku spojená s přebytkem zejména z důvodu neuskutečněných plánovaných investičních akcí. Výjimku tvořil pouze rok 2009, kdy v důsledku zvýšené investiční aktivity mělo město Mikulov záporné saldo, kterému nedokázal zabránit ani přijatý střednědobý úvěr.

6.3 Analýza soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)

Jako další způsob analýzy finanční situace města Mikulov bylo zvoleno vyhodnocení soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) opět za období 2005 až 2014. Konkrétní hodnoty jednotlivých ukazatelů jsou uvedeny v přehledné tabulce, která je součástí příloh této práce.

Ukazatel 1: Počet obyvatel

Údaje o počtu obyvatel nejsou z hlediska finanční analýzy podnětným ukazatelem. Slouží pouze jako součást výpočtu ukazatele 14 (cizí zdroje na jednoho obyvatele). Tabulka s vývojem počtu obyvatel města Mikulov byla uvedena již v kapitole 6.1 Profil města Mikulov i s následným komentářem.

Ukazatel 2: Příjem celkem po konsolidaci

Příjem města Mikulov byl již podroben detailní analýze spolu s příslušnými grafy v kapitole 4.2 Analýza příjmů, výdajů a salda hospodaření. Z tohoto důvodu nebude na tomto místě znovu rozebírán.

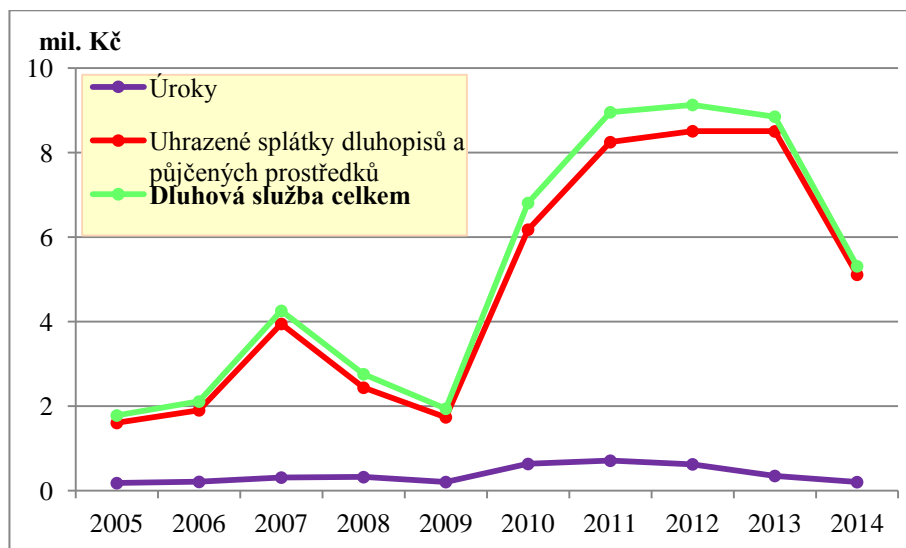
Ukazatel 3: Úroky

Výše zaplacených úroků patří mezi informativní ukazatele, jejichž samotná výše není z hlediska finanční analýzy příliš významná a uvádí se spíše za účelem následného výpočtu dluhové služby. Celková výše úroků je tvořena součtem položek 5141 Vlastní úroky ve finančním výkazu FIN 2-12 M²² dohromady za město Mikulov a jeho příspěvkové organizace.

²² Výkazem FIN 2-12 M se rozumí Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad.

Z grafu č. 12 vyplývá, že město Mikulov ve sledovaném období splácelo bankám poměrně vyrovnanou výši úroků za půjčky, jež jim těmito institucemi byly poskytnuty.

Graf 12 Vývoj dluhové služby za období 2005 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Výkazy FIN 2-12 M města Mikulov 2005 – 2014

Ukazatel 4: Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků

Ukazatel uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků je tvořen součtem položek 8112, 8122, 8212, 8222 (uhrazené splátky vydaných dluhopisů) a položek 8114, 8124, 8214, 8224 (splátky jistin) uvedených ve výkazu FIN 2-12 M dohromady za město Mikulov a jeho příspěvkové organizace.

Nejvýznamnější položkou jsou pro město Mikulov uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků (8124). Na ostatních vykazuje nulové hodnoty po celé sledované období s výjimkou roku 2007, kdy město splácelo půjčené přijaté krátkodobé prostředky v hodnotě 1 milionu Kč (položka 8114), díky čemuž se ukazatel uhrazených splátek navýšil, což dokládá i graf č. 12. Počínaje rokem 2010 však došlo k výraznému nárůstu v objemu uhrazených splátek půjčených prostředků. Město v těchto letech splácelo investiční střednědobý úvěr ve výši 25 milionů Kč, který využívalo na financování investičních akcí například v podobě rekonstrukce ulice Nová, G centrum, rekonstrukce amfiteátru apod.

Ukazatel 5: Dluhová služba celkem

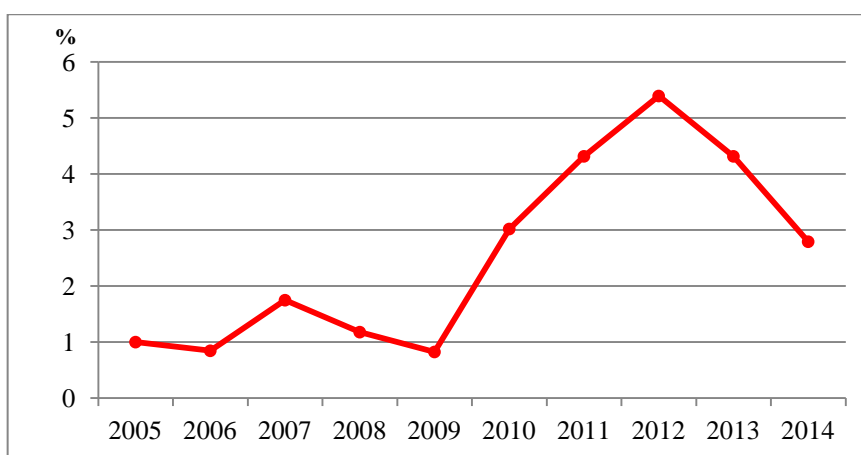
Dluhová služba vytváří názorný obraz o množství půjčených prostředků města a jeho schopnosti tyto prostředky splácet. Tento ukazatel je vyjádřením součtu hodnot ukazatelů Úroky a Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků. Graf č. 12 (viz str. 50) odráží vývoj tohoto ukazatele za sledované období let 2005 – 2014, který v podstatě opisuje linii vývoje ukazatele uhrazených splátek, jelikož ten tvoří jeho podstatnou část.

Vedle výše tohoto ukazatele je také nutno zkoumat účel jednotlivých půjček, respektive důvod vedoucí město k zadlužení se. V tomto případě došlo k nárůstu dluhové služby z hlediska zlepšení občanské vybavenosti. Za těchto skutečností není krátkodobé zvýšení, jež Mikulov zaznamenal, známkou špatného hospodaření.

Ukazatel 6: Ukazatel dluhové služby

Hodnota ukazatele dluhové služby je tvořena podílem dluhové služby na celkových příjmech po konsolidaci (označováno také jako dluhová základna). Jinými slovy vyjadřuje, jaký objem příjmů musí využít obec ke splacení svých dluhů a jaké množství jí zůstane na pokrytí vlastních provozních nákladů. Vývoj ukazatele dluhové služby ve městě Mikulov je zachycen v grafu č. 13.

Graf 13 Vývoj ukazatele dluhové služby za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Výkazy FIN 2-12 M města Mikulov 2005 – 2014

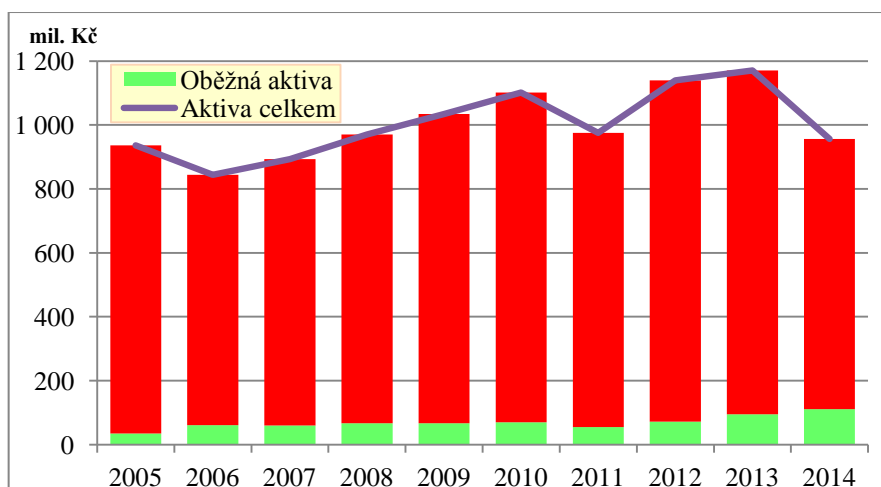
V důsledku nárůstu objemu půjčených prostředků mezi lety 2010 – 2014 došlo k souběžnému nárůstu ukazatele dluhové služby. Nejvyšších hodnot dosáhl v roce 2012, a to 5,4 %. Po splacení dluhu v roce 2014 se dá očekávat razantní pokles tohoto ukazatele.

Ukazatel 7: Aktiva celkem

Aktivy se v podstatě rozumí majetek, krátkodobý i dlouhodobý, kterým obec disponuje. Čím vyšší je jejich objem, tím je město schopno poskytovat více statků a služeb svým občanům. Ukazatel aktiva celkem je tvořen součtem veškerých aktiv města Mikulov a jeho příspěvkových organizací.

Vývoj celkových aktiv města Mikulov je zachycen na grafu č. 14. Fialová linie dokládá, že objem celkových aktiv má převážně rostoucí charakter. Odchylka od tohoto trendu v podobě mírného propadu byla zaznamenána v roce 2011, kdy město Mikulov uskutečnilo rozsáhlejší prodej dlouhodobého hmotného majetku (bytů).

Graf 14 Vývoj aktiv za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

K dalšímu poklesu došlo v roce 2014. Město Mikulov v předešlém roce uskutečnilo rozsáhlý prodej dlouhodobého majetku v podobě bytů a pozemků, jejichž úbytek se na položce celkových aktiv projevil v dalším roce.

Ukazatel 8: Oběžná aktiva

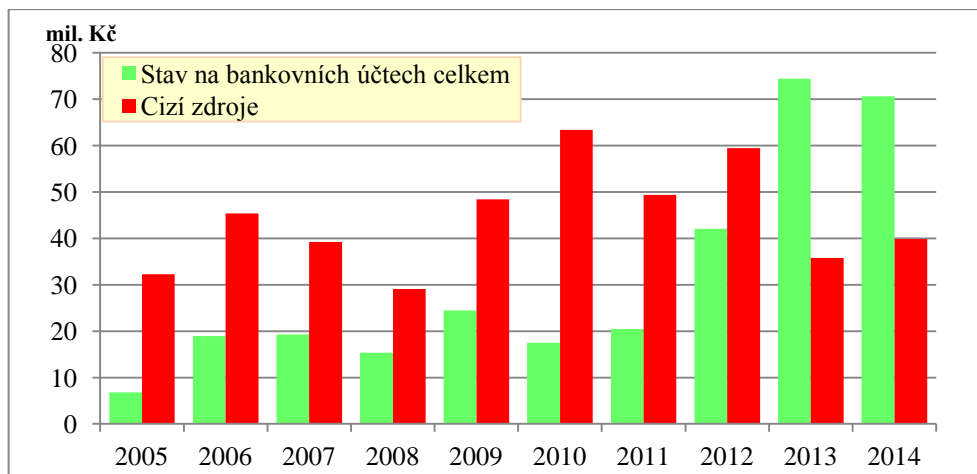
Ukazatel 8 je tvořen součtem oběžných aktiv, čili majetku krátkodobého charakteru, města a jeho příspěvkových organizací. Jedná se o významný ukazatel sloužící jako podklad pro následný výpočet celkové likvidity.

V Mikulově se podíl oběžných aktiv na položce aktiv celkových dlouhodobě pohybuje kolem hodnoty 5 %. Tento vyrovnaný trend je patrný i z grafu č. 14 (viz str. 52). Postupný nárůst objemu oběžných aktiv nastal až od roku 2012, nejvýrazněji pak v letech 2013 a 2014 v důsledku nárůstu peněžních prostředků krátkodobého finančního majetku na syntetickém účtu – Základní běžný účet územních samosprávných celků. Bližším rozbořením stavu na bankovních účtech města Mikulov se zabývá ukazatel č. 10.

Ukazatel 9: Cizí zdroje

Ukazatel cizích zdrojů hodnotí celkový objem všech závazků města a jeho příspěvkových organizací. Z grafu č. 15 je patrná jistá nevyrovnanost jejich výše ve sledovaném období.

Graf 15 Vývoj stavu na bankovních účtech a cizích zdrojů za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

Nejvíce cizích zdrojů bylo součástí rozpočtu Mikulova v letech 2010 a 2012. V roce 2010 tomu tak bylo v důsledku získání již zmiňovaného střednědobého úvěru

na investiční akce. Za nárůstem v roce 2012 stojí téměř 6 milionová rezerva na účtech města a meziroční zvýšení krátkodobých závazků města. Patrná je dále i jistá provázanost mezi výší cizích zdrojů a stavem na bankovních účtech. Zjednodušeně by se dalo říci, že je mezi těmito dvěma ukazateli nepřímo úměrný vztah, čili s nárůstem jednoho, klesá druhý. Toto se dá logicky osvětlit tím, že pokud má město dostatečné množství finančních prostředků na svém účtu (vlastní zdroje), nemá potřebu využívat zdrojů cizích.

Ukazatel 10: Stav na bankovních účtech celkem

Ukazatel č. 10 vyjadřuje výši peněžních prostředků, kterými město disponuje na bankovních účtech. Jedná se o součet syntetických účtů 068, 231, 236, 241, 244 města a syntetických účtů 068, 241, 234 a 244 příspěvkových organizací²³.

Zdroje z bankovních účtů může město využívat na pokrytí běžných výdajů, na náklady spojené s investicemi, na poskytování veřejných statků a služeb svým občanům, atd. Město přispívá také na činnost různých organizací a spolků ve formě zúčtovatelných dotací.

Mikulov dlouhodobě hospodaří s finanční rezervou pro případ náhlých neočekávaných výdajů. K vyšším zůstatkům na účtech dochází také v případě neuskutečněných záměrů, na které byla v rozpočtu vyčleněna určitá výše finančních prostředků. Z grafu č. 15 (viz str. 53) je patrné, že nejvyššího stavu na bankovních účtech dosáhl Mikulov v letech 2013 a 2014. V tomto období nezačalo město žádné rozsáhlejší investiční akce, které byly původně rozpočtovány. Jednalo se o výstavbu nových parkovacích ploch ve městě a oprava místních komunikací.

²³Z hlediska objemu finančních prostředků jsou nejvýznamnější syntetické účty 231, čili Základní běžný účet územních samosprávných celků a 236, tedy Běžné účty fondů územních samosprávných celků.

Ukazatel 11: Úvěry a komunální dluhopisy

Celková výše úvěrů a komunálních dluhopisů je tvořena součtem syntetických účtů 281, 282, 283, 451, 453²⁴ města a 281 a 451 jeho příspěvkových organizací²⁵.

Tento ukazatel slouží jako podklad pro výpočet celkové zadluženosti, jejíž druhou výchozí položkou jsou Přijaté návratné výpomoci a ostatní dluhy. Vzhledem k tomu, že město Mikulov vykazovalo na druhé zmiňované položce po celé sledované období nulové hodnoty, rovná se celková zadluženost výši hodnot objemu úvěrů a komunálních dluhopisů. Z tohoto důvodu je jejich vývoj blíže analyzován v komentáři k ukazateli 13.

Ukazatel 12: Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy

Jak již bylo zmíněno výše, město Mikulov za sledované období nepřijalo žádné návratné finanční výpomoci. Tento ukazatel proto není více rozebírán.

Ukazatel 13: Zadluženost celkem

Ukazatel zadluženost celkem udává v absolutních hodnotách objem veškerých úvěrů, vydaných dluhopisů a ostatních dluhů, které město v rámci svého hospodaření využilo na pokrytí výdajů, na něž by jinak neměli dostatek vlastních peněžních prostředků. Jelikož se jedná o ukazatel udávaný v absolutních hodnotách, není příliš vhodné srovnávat jej s jinými obcemi.

Ve městě Mikulov od roku 2009 ke značnému nárůstu celkového zadlužení v důsledku schválení již zmiňovaného střednědobého investičního úvěru v hodnotě 25 milionů Kč. Se splácením město započalo 31.3.2010 a skončilo k 31.7.2014.

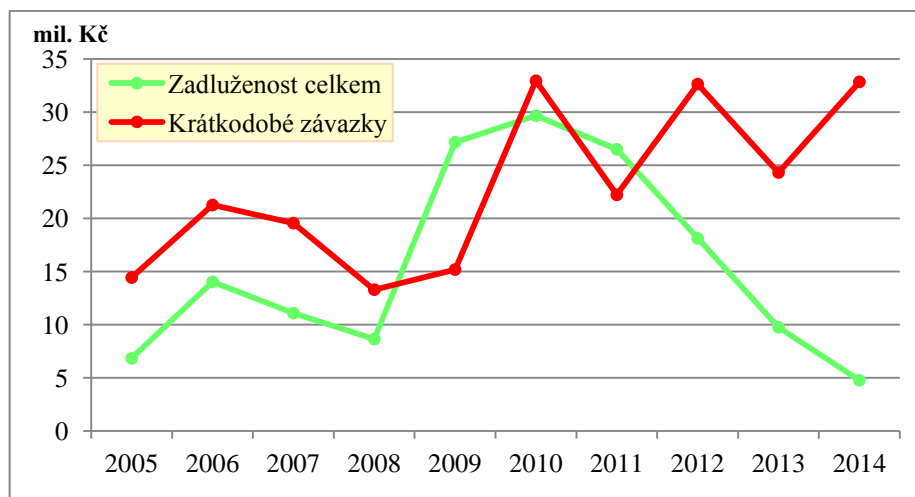
Ve sledovaném období byla městu Mikulov dále poskytnuta půjčka ve výši 128 tisíc Kč od místních obyvatel na výstavbu bytů na ul. Hraničářů, splatná v roce 2016, což

²⁴ Vzhledem ke změnám ve vedení účetnictví platných od roku 2010, kdy došlo ke změně účetní třídy č. 9 na účetní třídu č. 4, jsou k výpočtům ukazatele 11 pro léta 2005 – 2009 použity syntetické účty 951 a 953 místo současných 451 a 453.

²⁵ Pro výpočet ukazatele Úvěry a komunální dluhopisy je důležitý zejména syntetický účet 451 (resp. 951) – Dlouhodobé úvěry.

mělo vliv na nárůst celkové zadluženosti, jež je patrný i z grafu č. 16. Na výši zadluženosti města se dále podílelo také převzetí dluhů. V roce 2010 převzalo dluh po Domovní správě na bytovou výstavbu splatný k roku 2022, v roce 2011 dluh za TJ Pálava Mikulov ve výši 8 milionů Kč na rekonstrukci sportovní haly se splatností v roce 2020.

Graf 16 Vývoj zadluženosti a krátkodobých závazků za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

Ukazatel 14: Krátkodobé závazky

Krátkodobými závazky se rozumí veškeré závazky s dobou splatnosti kratší, než jeden rok. Pro účely tohoto ukazatele se počítá seskupení položek krátkodobých závazků města Mikulov a jeho příspěvkových organizací.

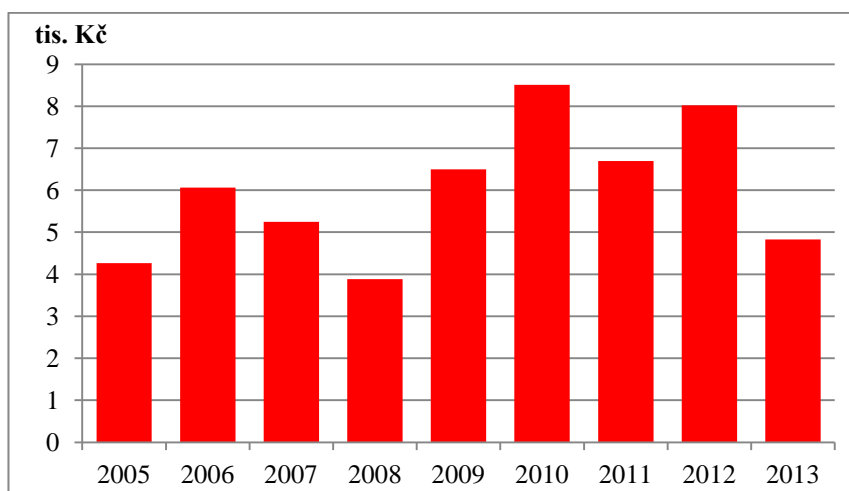
Mezi lety 2005 až 2014 vykazovaly v Mikulově značně nevyrovnanou výši, kterou odráží i graf č. 16. Svým objemem tvořily v průměru téměř 50 % veškerých cizích zdrojů města Mikulov. V roce 2014 to bylo dokonce 83 %, jelikož došlo k výraznému poklesu podílu dlouhodobých závazků. Na celkové výši krátkodobých závazků se nejvíce podílely závazky plynoucí z dodavatelských vztahů a přijaté zálohy na dotace (na transfery).

Ukazatel 15: Cizí zdroje na jednoho obyvatele

Pro větší názornost výše cizích zdrojů, se kterou města a obce operují, se využívá jejich přepočet na jednoho obyvatele. Samotný objem těchto prostředků může být totiž často milně interpretován v souvislosti s velikostí dané obce. Je značný rozdíl, pokud ke svému hospodaření využívá cizí zdroje v teoretické výši 10 milionů Kč obec s několika sty obyvateli a desetitisícové město. Po přepočtu cizích zdrojů na jednoho obyvatele je snazší zjistit skutečnou ekonomickou situaci obce. Tu je následně možno porovnat například s dalšími obcemi obdobné velikosti za účelem získání poznatků o tom, zda je zadlužení města vysoké, či nízké.

V Mikulově se tento ukazatel pohyboval ve sledovaném období v průměru kolem 6 000 Kč. Graf č. 17 dokládá, že nejvyšších hodnot dosahoval v letech 2009 – 2012, a to v důsledku zvýšeného zadlužení města.

Graf 17 Vývoj výše cizích zdrojů na jednoho obyvatele za období 2005 – 2014

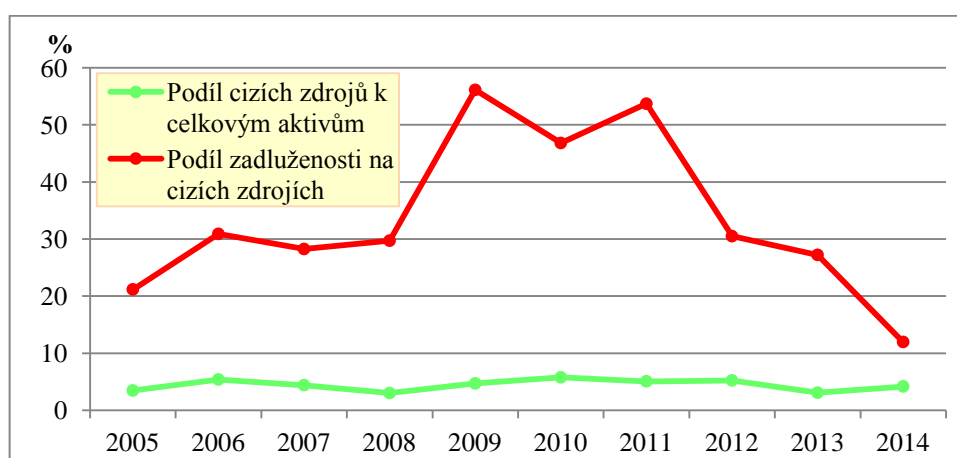
Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

Ukazatel 16: Podíl zadluženosti na cizích zdrojích

Ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích udává, jakou měrou se podílejí dlouhodobé závazky na závazcích celkových. Čím nižších hodnot nabývá, tím vyšší je objem krátkodobých závazků.

V Mikulově jsou cizí zdroje tvořeny z větší části krátkodobými závazky²⁶, což má pozitivní vliv na výši celkové likvidity města. Zvýšený podíl zadluženosti na cizích zdrojích v důsledku nárůstu objemu dlouhodobých závazků vykazovalo město Mikulov v letech 2009 až 2011. Z grafu č. 18 lze vyčíst, že se jejich hodnota v daném období vyšplhala až k úrovni 60 %. Tento stav současně vyjadřoval zvýšený nárok na dlouhodobé zdroje, kterými by se tento druh závazků měl splácet.

Graf 18 Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům a podílu zadluženosti na cizích zdrojích za období 2005 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

Ukazatel 17: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Doposud rozebírané ukazatele sloužily spíše k poskytnutí informací nutných pro výpočet ukazatelů monitorujících. Prvním z nich je ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům, čili poměr zadlužení k celkovému majetku obce. Tento ukazatel však musí být interpretován s opatrností, jelikož u něj může dojít k určitému zkreslení skutečné situace města²⁷. Z grafu č. 18 vyplývá, že se výše podílu cizích zdrojů na celkových aktivech města Mikulov příliš nemění a ve sledovaném období si udržuje

²⁶ V průměru za sledované období tvořily 66% podíl na celkových cizích zdrojích.

²⁷ Ve výpočtu ukazatele podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům jsou zahrnuty položky, jež se vyúčtovávají až v dalších letech a tímto nepřírozně navyšují jeho hodnotu (např. přijaté zálohy na dotace).

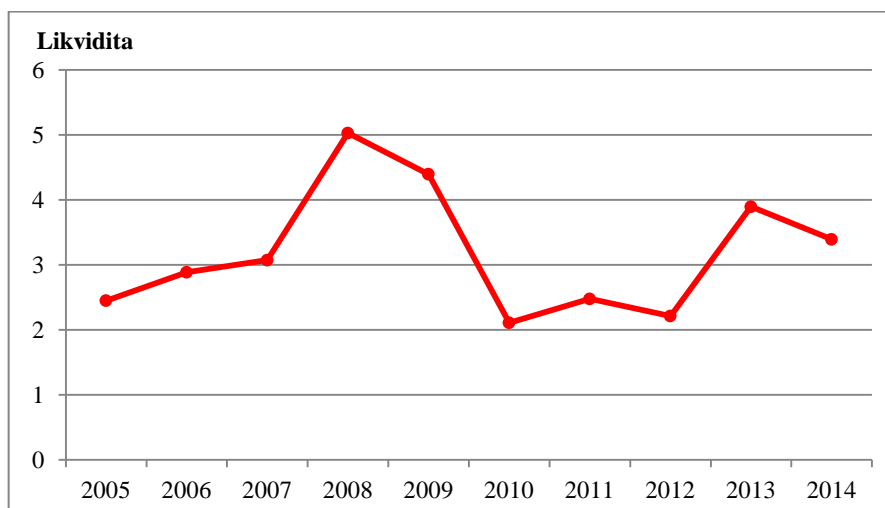
relativně vyvážený vývoj, kdy se jeho hodnota pohybuje v průměru kolem hranice 4,4 %. Ministerstvo financí udává pro tento ukazatel povolenou hranici 25 %. Vzhledem k tomu, že nejvyšší dosažená hodnota Mikulova byla 5,75 % (v roce 2010), což se ani zdaleka neblíží ke zmiňované hranici, může být vyhodnoceno hospodaření města na základě tohoto monitorujícího ukazatele za velmi dobré.

Ukazatel 18: Celková likvidita

Druhým ukazatelem hospodaření ze skupiny ukazatelů monitorujících, je celková likvidita. Ta udává, nakolik je obec schopna dostát svým krátkodobým závazkům, jak rychle jsou schopna její jednotlivá aktiva přeměny na peněžní prostředky. Čím vyšší celková likvidita je, tím nižší je riziko platební neschopnosti. Obce by se měly vyvarovat likviditě nižší, než 1, jelikož v takovém případě jim již vážně hrozí insolvence. Vhodné nejsou ani příliš vysoké hodnoty, protože to v dané situaci znamená, že obec operuje s velkým objemem peněz, který mohla investovat výhodněji. Dle Ministerstva financí ČR je doporučená hodnota celkové likvidity 2,5 až 3.

Město Mikulov vykazovalo v letech 2005 až 2014 kolísavou hodnotu celkové likvidity, která je patrná i z grafu č. 19. V žádném roce za sledované období však neklesla pod hranici 1, která je stanovena Ministerstvem financí ČR.

Graf 19 Vývoj celkové likvidity za období 2005 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014

Nejnižší dosažená hodnota likvidity ve sledovaném období byla 2,11. Stalo se tak v důsledku nárůstu objemu krátkodobých závazků v roce 2010. Naopak nejvyšší likviditu vykazovalo město Mikulov v roce 2008, a to 5,03. Průměrná hodnota za sledované období byla 3,19, čili krátkodobá aktiva kryla krátkodobé závazky více než třikrát. Z hlediska výše uvedeného je možno vyhodnotit hospodaření města podle ukazatele celkové likvidity opět za velmi dobré.

6.4 Srovnání s městem Hustopeče

K větší názornosti výsledků analýzy hospodaření města Mikulov byla zvolena jeho komparace s městem obdobné velikosti a úrovně. K těmto účelům bylo vybráno město Hustopeče.

Hustopeče jsou obcí s rozšířenou působností a stejně jako Mikulov se nacházejí v Jihomoravském kraji²⁸. Rozloha města činí 2 453 ha. Hustopeče jsou taktéž převážně orientovány na zemědělství, mimo vinařství je zde dlouholetá tradice pěstování mandloní.

Tab. 3 Vývoj počtu obyvatel města Hustopeče v období 2005 – 2013

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel	5951	5952	5950	5903	5972	5962	5969	5883	5862

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Věkové složení obyvatelstva, ČSÚ

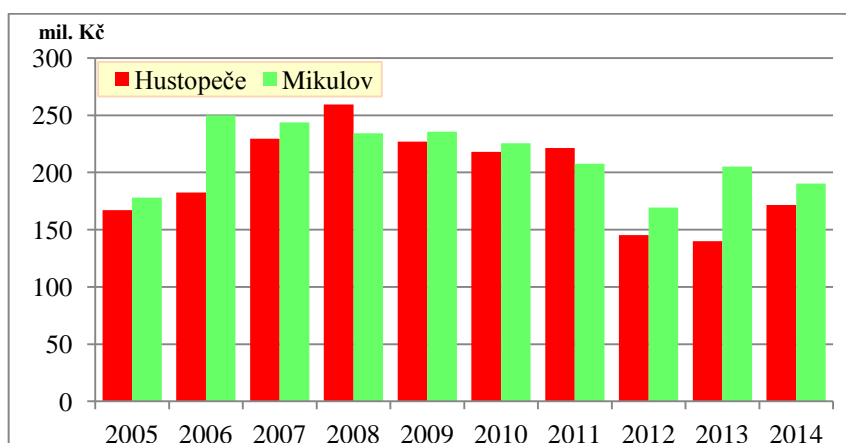
Hustopeče však mají nepatrně menší počet obyvatel, jejichž vývoj je uveden v tabulce č. 3. V porovnání s městem Mikulov je zde v průměru o 4 % nižší nezaměstnanost.

Obě města tudíž sdílejí podobné podmínky nejen z hlediska své polohy, ale i výkonu státní správy.

²⁸ ORP Hustopeče přímo sousedí s ORP Mikulov, jeho správní obvod však tvoří větší počet obcí, a to 28.

Prvním z porovnávaných ukazatelů je výše příjmů obou měst. Graf č. 20 dokládá, že Mikulov a Hustopeče dosahují srovnatelného objemu příjmů, jejichž vývoj ve sledovaném období kopíroval i obdobný trend. Přesto však jsou příjmy města Mikulov vyšší a v letech 2006 a 2013 nad Hustopečemi výrazně převyšují.

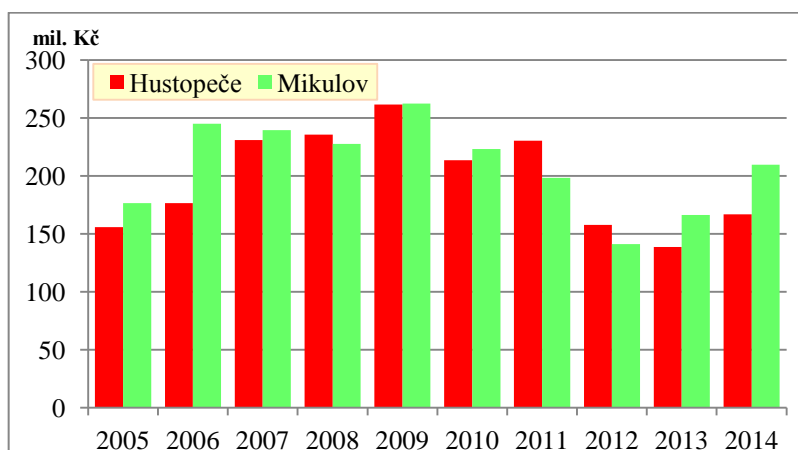
Graf 20 Porovnání příjmů měst Mikulov a Hustopeče

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

I z pohledu výdajů je patrna jistá podobnost jejich vývoje v obou porovnávaných městech, jež je naznačena v grafu č. 21.

Graf 21 Porovnání výdajů měst Mikulov a Hustopeče

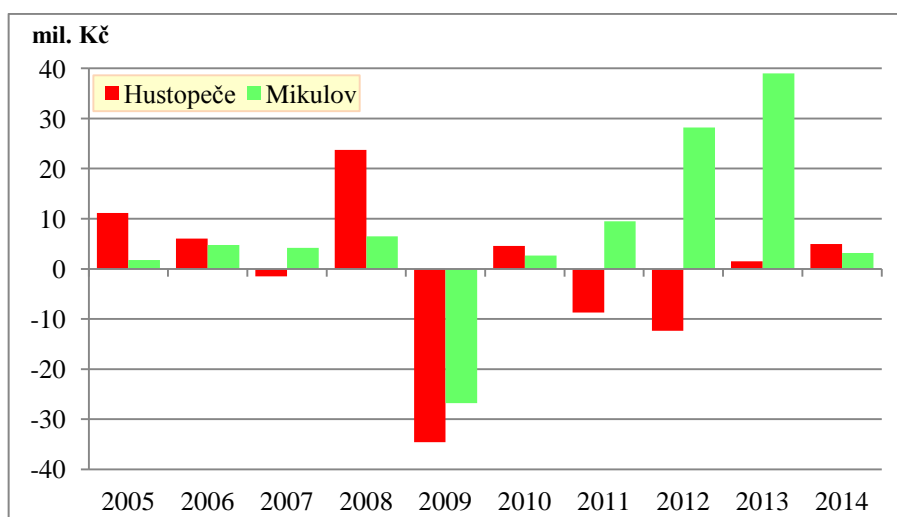
Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

Obě města se potýkají s jejich kolísavou výší, v rámci které dokonce vystoupaly v roce 2009 na téměř shodné maximum a to 262 milionů Kč.

Z detailnějšího rozboru jednotlivých oddílů odvětvového třídění výdajů bylo zjištěno, že město Mikulov vynakládá v průměru o 78 % více finančních prostředků na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, o 634 % více na bezpečnost, o 102 % více na průmysl a o 220 % více na kulturu. Naopak město Hustopeče mělo v porovnávaném období vyšší výdaje na sociální věci (o 64 %), veřejnou správu (o 28 %), tělovýchovu a zájmovou činnost (o 300 %), vzdělávání (o 76 %) a zdravotnictví (o více než 1 000 %²⁹). (Rozklikávací rozpočet obce, 2015)

Po celkových příjmech a výdajích je na místě porovnat také výsledné saldo obou měst za sledované období. Jak je patrné i z grafu č. 22, zde se již Mikulov a Hustopeče silně rozcházejí. O dosažení relativně podobných výsledků hospodaření se dá hovořit pouze ve spojitosti s lety 2006, 2010 a 2014.

Graf 22 Porovnání salda měst Mikulov a Hustopeče

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ARIS MFČR (2001-2009), ÚFIS MFČR (2010-2012)

V roce 2009, následkem hospodářské krize, vykázala obě porovnávaná města záporné saldo. Dlouhodoběji však zasažena nebyla, jelikož v dalším roce již hospodařila sice s nízkým, ale pozitivním saldem. Tímto veškerá podobnost končí.

²⁹ Tento markantní rozdíl je zapříčiněn výdaji města Hustopeče na místní nemocnici, přičemž v Mikulově se nachází pouze poliklinika.

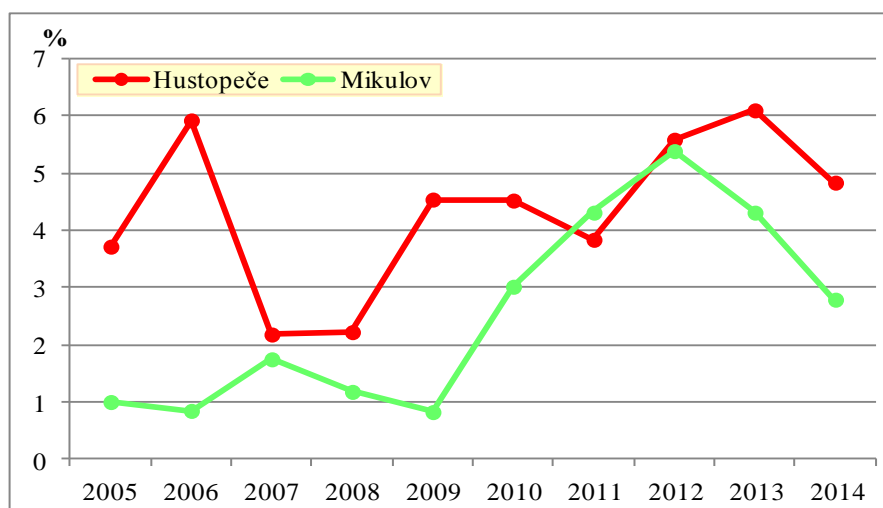
V ostatních letech hospodařily Hustopeče buď se záporným nebo velmi nízkým kladným saldem na rozdíl od Mikulova, jehož saldo dosáhlo například v roce 2013 hodnoty téměř 39 milionů Kč. Na tomto místě může být tedy konstatováno, že město Mikulov hospodaří výrazněji lépe, než s ním porovnávané Hustopeče.

Předmětem porovnání jsou i vybrané ukazatele SIMU. Jedná se o 2 ukazatele informativní – ukazatel dluhové služby a výše cizích zdrojů na jednoho obyvatele; a 2 ukazatele monitorující – podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita. Kompletní tabulka s hodnotami všech ukazatelů za období 2005 – 2014 je obsažena v přílohách.

Ukazatel dluhové služby byl zvolen na základě jeho názornosti při srovnávání hospodaření obcí, kdy podává jasný pohled na jejich schopnost vypořádávat se se svými finančními závazky.

Ukazatele dluhové služby měst Mikulov a Hustopeče vykazují naprosto odlišný vývoj této charakteristiky, což vyplývá i z grafu č. 23.

Graf 23 Porovnání ukazatele dluhové služby měst Mikulov a Hustopeče

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Výkazy FIN 2-12 M měst Mikulov a Hustopeče 2005 – 2014

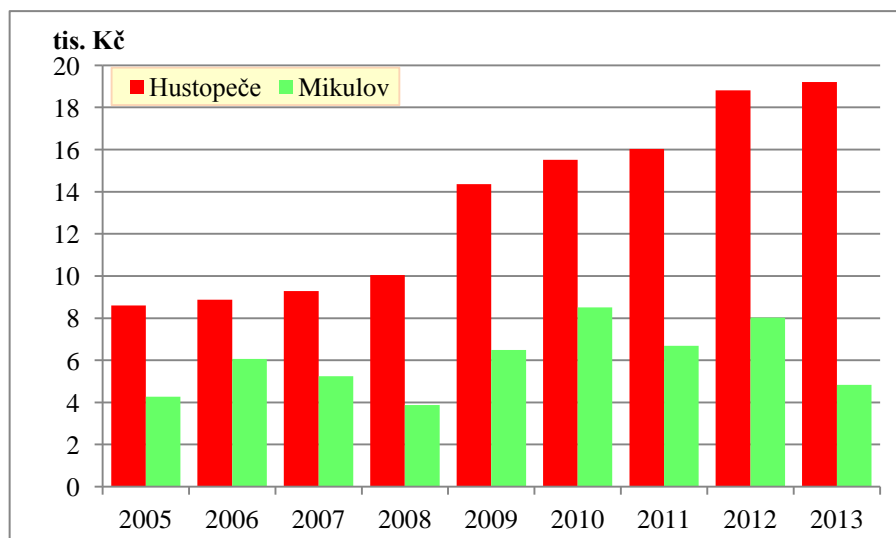
Mikulov se do roku 2009 držel pod úrovní 2 % a pozdější nárůst, který byl způsoben

navýšením objemu splátek úvěrů, v co nejkratší možné době opět snížit, Hustopeče vykazovaly značně nevyrovnaný vývoj po celé sledované období. Tento důkaz jisté nestability v hospodaření byl současně doprovázen nutností vynakládat procentuálně vyšší objem příjmů ke splacení svých dluhů, než tomu bylo u města Mikulov.

Další zvolený ukazatel, který je hojně využíván ke vzájemnému porovnávání ekonomické situace obcí, je objem cizích zdrojů přepočtený na jednoho obyvatele dané municipality.

I přes to, že město Mikulov vykazuje spíše kolísavou výši cizích zdrojů, je jejich nejvyšší objem (8 508 Kč, rok 2010) nižší, než nejnižší úroveň tohoto ukazatele, které dosáhly Hustopeče (8 607 Kč, rok 2005). Z grafu č. 24 je patrné, že se Hustopeče potýkají s dlouhodobým razantním nárůstem objemu cizích zdrojů. Od roku 2008 dosahují dokonce úrovně, jež více než dvakrát převyšuje absolutní hodnoty Mikulova.

Graf 24 Porovnání výše cizích zdrojů na jednoho obyvatele měst Mikulov a Hustopeče

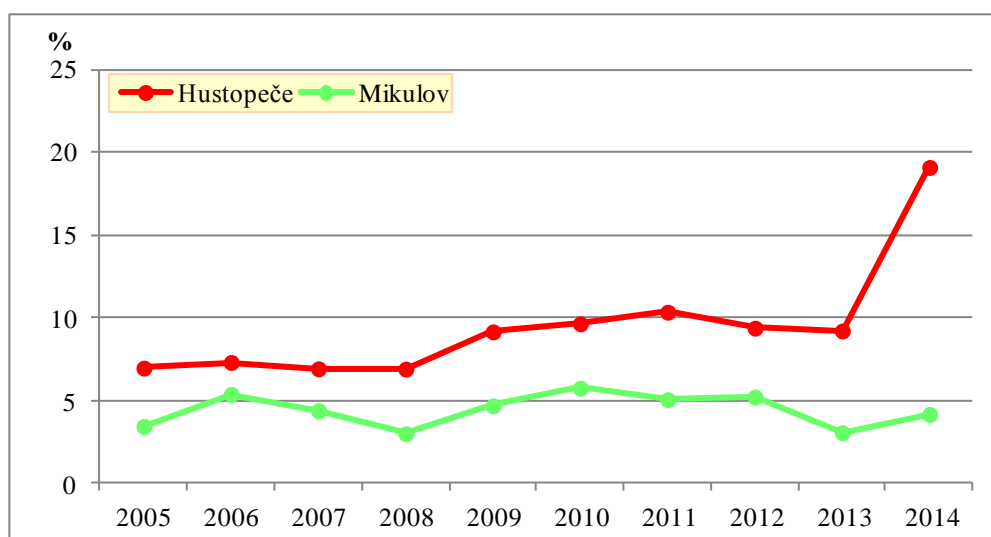
Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014, databáze ARIS (2005 – 2009), aplikace Monitor (2010 – 2014)

I z toho porovnání vychází Mikulov mnohem lépe než Hustopeče, jelikož nakládání s cizími zdroji je v jeho případě umírněnější a uváženější.

Hospodaření města Hustopeče s vyšším objemem cizích zdrojů, než tomu bylo u města Mikulov, dokládá i graf č. 25. Z pohledu monitorujícího ukazatele podílu cizích zdrojů na celkových aktivech však tento rozdíl není natolik markantní. Obě města vykazují do roku 2013 obdobný trend vývoje. U Hustopečí však mají po celé sledované období cizí zdroje v průměru o 5 % vyšší podíl k celkovým aktivům, než v případě Mikulova.

Z grafu č. 25 je dále patrný razantní nárůst tohoto ukazatele pro Hustopeče v roce 2014, kdy jeho hodnota dosahovala téměř 20 % v důsledku poklesu aktiv a nárůstu cizích zdrojů. Vzhledem k tomu, že mez nastavená Ministerstvem financí ČR je 25 %, měly by Hustopeče včas přijít s efektivním řešením této situace, aby se vyhnuli budoucím problémům.

Graf 25 Porovnání podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům měst Mikulov a Hustopeče

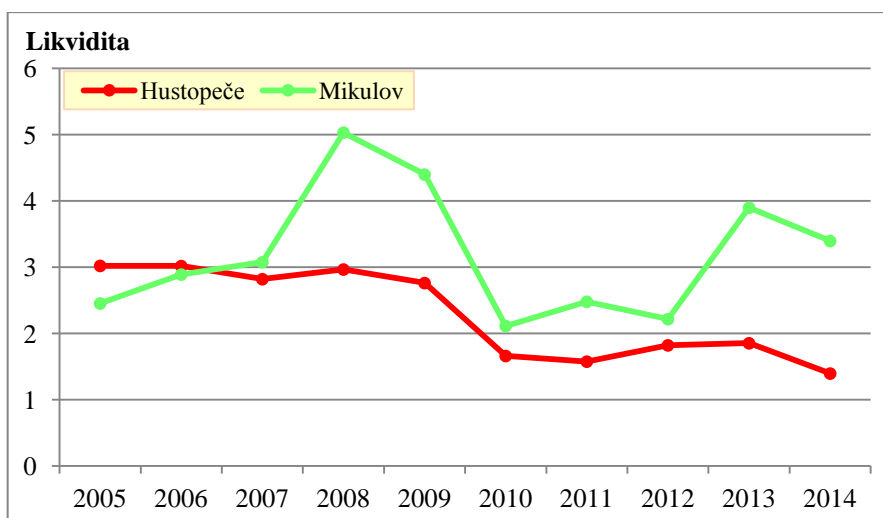

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014, databáze ARIS (2005 – 2009), aplikace Monitor (2010 – 2014)

Posledním z porovnávaných ukazatelů, který mimo jiné patří do skupiny tzv. monitorujících, je celková likvidita. Ta představuje nejvýznamnější ukazatel hodnotící finanční hospodaření obcí.

Na grafu č. 26 jsou zaneseny hodnoty celkové likvidity obou porovnávaných měst az sledované období 2005 - 2014. Je patrné, že se Hustopeče potýkají, narozdíl od Mikulova, s dlouhodobě klesající výší likvidity, která se v současnosti pohybuje velmi blízko kritické hodnoty jedna. Mikulov sice vykazuje jistou kolísavost hodnot, avšak výše likvidity neklesá pod dva, díky čemuž je možno i na základě toho ukazatele označit Mikulov za lépe hospodařící.

Graf 26 Porovnání celkové likvidity měst Mikulov a Hustopeče

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozvahy města Mikulov 2005 – 2014, databáze ARIS (2005 – 2009), aplikace Monitor (2010 – 2014)

Na základě výše zjištěných skutečností lze konstatovat, že město mezi lety 2005 - 2014 hospodařilo lépe než s ním porovnávané město Hustopeče. Obě municipality vykazovaly obdobnou výši příjmů a výdajů. Následné rozbory však poukázaly na počínající problémy Hustopeče s likviditou a vysokým objemem cizích zdrojů. U obou těchto monitorujících ukazatelů se pomalu blíží ke kritickým hodnotám, které jsou sledovány Ministerstvem financí.

Naopak se touto analýzou potvrdilo, že Mikulov ve sledovaném období hospodařil efektivně a obstál tak v porovnání s městem obdobné velikosti a významu.

7 Vyhodnocení a návrhy řešení

Z výsledků analýzy hospodaření vyplynulo, že město Mikulov hospodařilo ve sledovaném období uváženě a vyrovnaně. Město patří dlouhodobě k ekonomicky stabilním obcím. K zadlužování přistupuje velmi obezřetně a uchyluje se k němu jen za zvláště nutných okolností, jako tomu bylo například v roce 2009, ve kterém využilo střednědobého úvěru k financování nutných investičních výdajů v době, kdy se současně muselo vypořádávat s následky hospodářské krize.

Město hospodaří s relativně vyrovnanou výší příjmů, jejichž největší podíl dlouhodobě tvoří příjmy daňové. Od roku 2012 jsou ještě umocněny výší odvodů z výherních automatů. Jelikož se v Mikulově nacházejí dvě velká kasína, jedná se o značnou částku.

Výdajová stránka hospodaření však vykazuje nestálost a nevyrovnanost. Děje se tak zejména v důsledku preferování odlišných cílů zastupitelstva v rámci různých funkčních období, jež jsou prosazovány v důsledku odlišných volebních programů jednotlivých politických stran. Největší objem finančních prostředků je přesto vynakládán zejména na oblast veřejné správy, sociálních věcí, bydlení a územního rozvoje. I přes to však Mikulov hospodaří s kladným saldem a určitou výší rezervy.

Na základě následného rozboru soustavy informativních a monitorujících ukazatelů může být Mikulov označen za město s velmi dobrou schopností splácet své závazky, konstantními výsledky hospodaření a uvážlivou investiční politikou. U obou monitorujících ukazatelů vykazovalo hodnoty, jež odpovídají úrovním doporučeným Ministerstvem financí České republiky.

Výsledky vybraných ukazatelů analýzy hospodaření byly podrobeny komparaci s výsledky města Hustopeče. Toto porovnání jen potvrdilo, jak velmi dobře Mikulov hospodaří se svými prostředky. Je však nutno podotknout, že tato situace nemusí platit i v budoucnu. Město Mikulov by mělo pokračovat v hospodaření v nastaveném trendu a předejít tak potencionálním rizikům. Zde ale narážíme na první problém, kterým je plánování do budoucna.

Při prostudování rozpočtového výhledu, který má Mikulov vypracován až do roku 2019, bylo zjištěno, že město má ohledně budoucna poměrně nereálné představy. Předpokládá, že se výše jeho příjmů bude konstantně zvyšovat i přesto, že do současné doby zaznamenávaly spíše klesající tendence. Problémem je i majetková situace města. V posledních letech totiž došlo k prodeji větší části dlouhodobého nemovitého majetku, který tvořil významný podíl na celkové výši příjmů. Z tohoto důvodu je značně idealistické předpokládat, že by příjmy města měly v nejbližší době narůstat, když už Mikulov nemá takový objem majetku, vhodného k potencionálnímu prodeji, a výraznější změny ve výši běžných příjmů se nepředpokládají.

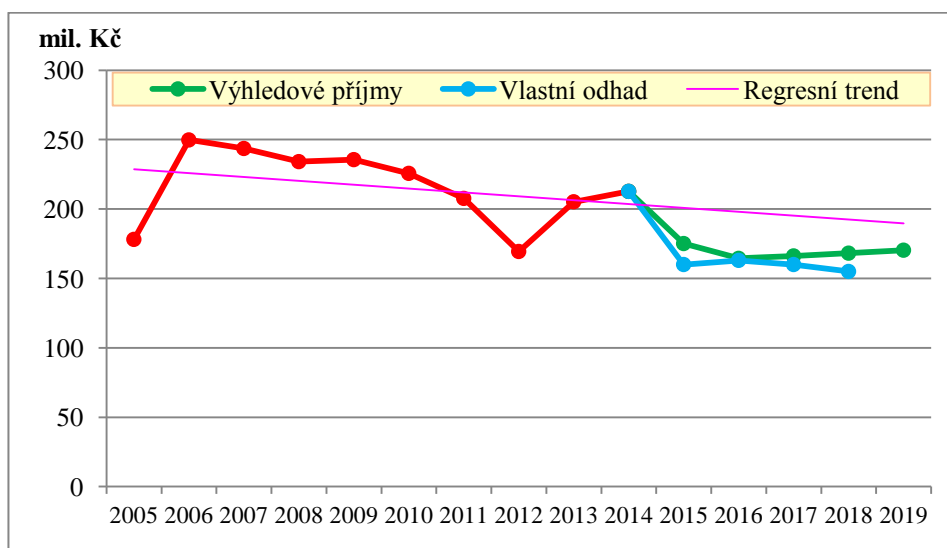
Stejný problém se váže i na výši očekávaných výdajů. Zde Mikulov předpokládá velmi pozvolný pravidelný pokles i přes značnou kolísavost a nevyrovnanost v předešlých letech. Takováto situace by byla možná pouze za předpokladu, že by město neplánovalo v budoucnu žádné významné investiční akce. Paradoxem je, že má Mikulov v plánu realizovat rozsáhlou revitalizaci centra města v předpokládané výši cca 80 milionů Kč, se kterou bude spojena nutnost pořízení úvěru, což navýší celkovou zadluženost města na několik let. Tuto skutečnost však rozpočtový výhled nezohledňuje.

Problematická je i délka časového horizontu, na kterou jsou příjmy a výdaje předpokládány. Výhled byl sestaven v dubnu roku 2014 a operuje s obdobím 2015 – 2019. Byl tak vyhotoven před zvolením nového zastupitelstva (listopad 2014), tudíž nemůže reflektovat jeho záměry. Dalším problémem je, že svou délkou zasahuje do funkčního období zastupitelstva, jež bude voleno až v roce 2018. Nemůže tedy objektivně reflektovat zájmy budoucího vedení města, a proto má velmi nízkou vypovídací hodnotu.

Z tohoto důvodu byly porovnány plánované příjmy, které byly uvedeny v rozpočtovém výhledu města Mikulov, s regresním trendem získaným matematickými výpočty (MS Excel) a vlastním odhadem vytvořeným na základě zohlednění plánovaných akcí města.

Graf č. 27 zachycuje vývoj skutečný příjmů od roku 2005 – 2014, který byl proložen spojnicí trendu a ten následně prodloužen až do roku 2019. Na základě těchto zjištěných dat je patrné, že město Mikulov při tvorbě svého rozpočtového výhledu nikterak nevycházelo z předcházejících trendů a k plánování příjmů přistupovalo spíše na základě vlastních přání, než skutečné reality. Předpokládalo totiž pozvolně rostoucí tendence, přičemž příjmy do roku 2012 klesaly a k nárůstu došlo jen v posledních dvou letech v důsledku většího prodeje nemovitého majetku ve vlastnictví města. Je tedy možno předpokládat, že příjmy v příštích letech razantně poklesnou, což dokládá i linie vlastního odhadu v grafu č. 27, jelikož město již nebude mít k dispozici dostatečné množství majetku vhodného k prodeji. V následujícím roce může být očekáván nepatrný nárůst v důsledku možných přijatých dotací na projekty v rámci cestovního ruchu. Pokud město nebude žádat do budoucna o další větší dotace, je předpoklad, že příjmy budou i nadále klesat.

Graf 27 Výhled příjmů města Mikulov do roku 2019

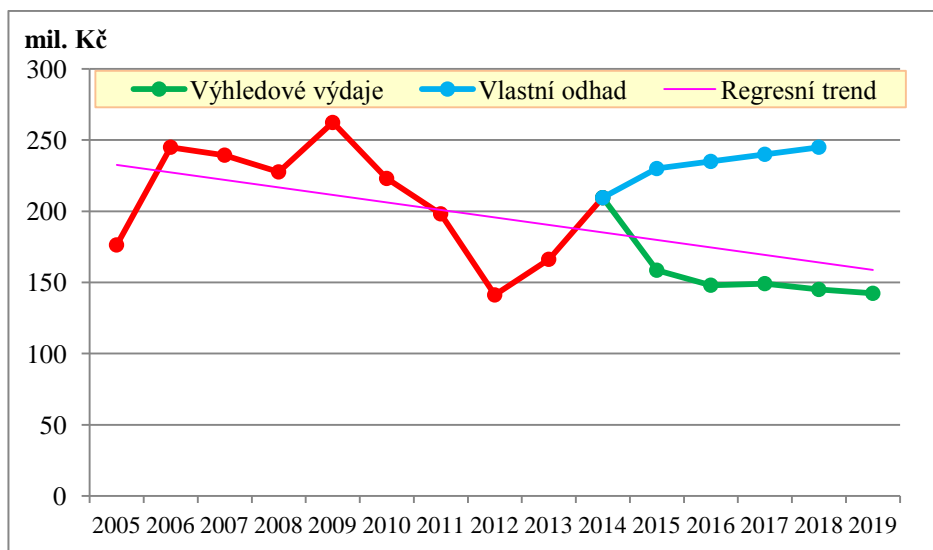

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozpočtový výhled města Mikulov a vlastní výpočty

Na stejném principu jsou rozebrány plánované výdaje města. I zde se setkáváme spíše s přáními představitelů města, jež uplatnili při sestavování rozpočtového výhledu, než s reálnými plány.

Z grafu č. 28 vyplývá, že rozpočtový výhled sice následuje trend, který byl vypočítán v programu MS Excel, ve skutečnosti se však dá očekávat trend zcela opačný. Vzhledem k plánovanému záměru revitalizace náměstí v následujících letech a dalším rozsáhlejšími investičními akcím (například výstavba multifunkční haly), se budou výdaje města zvyšovat.

Graf 28 Výhled výdajů města Mikulov do roku 2019

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: Rozpočtový výhled města Mikulov a vlastní výpočty

Po ekonomické stránce se však Mikulovu v současnosti daří velmi dobře. Je to značně způsobeno uvážlivým sestavováním rozpočtu a jeho zodpovědným plněním. Jelikož strukturu příjmů město příliš neovlivní, je důležitější zabývat se výdajovou stránkou rozpočtu. Ta je nejvíce ovlivněna záměry Rady města, které jsou v poslední době značně orientovány na oblast rozvoje místního cestovního ruchu. Zjednodušeně by se dalo říci, že se řídí heslem „Vše pro turisty“. Město proto vynakládá značné finanční prostředky na jeho podporu, jak ve formě příspěvků na pořádání velkého množství kulturních akcí, tak na opravy a údržbu objektů, jež jsou s turismem úzce spjatý. Pro zvýšení návštěvnosti města je do budoucna Mikulov ochoten se dokonce i zadlužit, vzhledem k již zmiňované plánované revitalizaci centra. S tímto krokem se neztotožňuje většina místních občanů, kteří jej považují za zcela zbytečný.

Největším současným problémem Mikulova je vysoká nezaměstnanost. Ta vyžaduje mnohem větší pozornost vedení města než zmiňovaný cestovní ruch, avšak té se jí nedostává. Město se příliš nepodílí na aktivitách na podporu zaměstnanosti. Jelikož je Mikulovsko spojeno s vysokou mírou sezónní nezaměstnanosti, mělo by se vedení města zaměřit i na podporu mimosezónních aktivit. Z těchto důvodů by proto měla být pro město aktivní politika zaměstnanosti prvořadá.

Mikulov by měl dbát i na rozvoj ostatních oblastí. Zde se proto uplatňuje prostor pro uvedení návrhu na zlepšení současné situace. Město Mikulov by se mělo snažit rozšířit a podporovat stávající podnikatele, zejména malé lokální živnostníky (například drobná vinařství) a výrobce regionálních produktů. Jelikož obce nemají za zákona možnost poskytnout jim přímé finanční dotace, mohou být alespoň nápomocny při prezentaci lokálních produktů na místních akcích či při setkáních partnerských měst.

Vysoký potenciál je spatřován také v přilákání nových investorů, jež by zde začali podnikat a zvýšili tak nabídku pracovních míst pro místní obyvatele. Po ekonomické stránce by pak město mělo investory v rámci svých možností motivovat k uvedení Mikulova jako svého sídla, jelikož jedině v takovémto případě by se dané podniky pro něj staly novým zdrojem příjmů. Město by mohlo nabídnout například zvýhodněné ceny pozemků vhodných pro výstavbu provozních budov, či zajistit vybudování inženýrských sítí a přístupových komunikací na své vlastní náklady.

Z hlediska dlouhodobého vývoje by se mělo Město Mikulov snažit nalézt nové zdroje příjmů i z jiných oblastí. Řešení se nabízí v možnosti navýšení úrovně aktuálních místních poplatků v rozsahu, jež by nefungovalo jako demotivující faktor pro občany. Návrhem je proto zvýšení místního poplatku ze psů, ze stávajících 500 Kč ročně za psa drženího v bytě na hodnotu 1 000 Kč. V porovnání s městem Brnem, kde je sazba poplatku stanovena na částku 1 500 Kč, je navrhovaná výše přijatelná. U zmiňovaného poplatku si může město dovolit navýšení, jelikož se jedná o výdaj, u kterého je vysoká pravděpodobnost úhrady ze strany občanů, jelikož je samotná výše ročního poplatku od pořízení psa neodradí.

Město by mělo také hledat rezervy, čímž by zefektivnilo své hospodaření a důsledněji přistupovat k vymáhání dlužných pohledávek.

Doporučením vztahujícím se k výdajové stránce rozpočtu je nutnost obezřetnosti u plánovaných investic, jejichž realizace vyvolává následné provozní výdaje. U těchto finančně náročných akcí je vhodné upřednostnit možnost využití dotací jak státních, tak ze Strukturálních fondů Evropské unie. V rámci dlouhodobého rozvoje je dále v zájmu města regulovat zadluženost, vyhýbat se rizikovým finančním operacím a hospodařit tak zdravě.

Závěrečná část této kapitoly je věnována posouzení vlivu finanční situace města Mikulov na udržitelný rozvoj a na kvalitu života místních obyvatel. Vzhledem k tomu, že město Mikulov dlouhodobě hospodaří s přebytkem, může tak poskytovat větší objem veřejných statků a služeb svým občanům a zvýšit tak kvalitu jejich života. Město se podílí na rozvoji školství, podporuje místní kulturu, a tělovýchovu, stará se o městskou zeleň³⁰ a čistotu města, opravuje chodníky a místní komunikace, provádí modernizaci bytového fondu a dbá na bezpečnost svých občanů mimo jiné pořízením kamerového systému pokrývajícího prioritní části města.

Rozvážný způsob hospodaření se promítá i do celkového rozvoje města. Přesto, že Mikulov v současnosti klade důraz na cestovní ruch a rozvoj průmyslu, neopomíná na důležitost ochrany životního prostředí. Z tohoto důvodu se finančně podílí na budování turistických tras a cyklostezek v oblastech, které se vyhýbají zvláště chráněným přírodním lokalitám.

V rámci udržitelného rozvoje město sestavuje řadu koncepčních dokumentů, ve kterých nastiňuje své plánované záměry. K nim se však nemá možnost vyjádřit veřejnost, čili místní obyvatelé, kterých se potencionální změny týkají nejvíce. Je tedy na místě, aby město Mikulov přijalo vhodná opatření k zvýšení zapojení místních do procesu plánování. Těmito opatřeními by mohly být veřejné diskuze ke klíčovým rozvojovým záměrům, či zveřejnění anket k problematickým otázkám například v místním Zpravodaji. Jelikož je Mikulov jeho vydavatelem, ušetřil by finanční prostředky, které se běžně s vyhledáváním obdobných anket pojí.

³⁰ V roce 2014 provedlo město Mikulov celkovou revitalizaci zeleně.

8 Závěr

Hlavním cílem této práce byla analýza hospodaření municipality Mikulov za sledované období 10 let. Tento cíl byl naplněn v kapitole 6 Analýza hospodaření města. Z jejích výsledků lze vyvodit závěr, že město Mikulov mezi lety 2005 až 2014 hospodařilo vyrovnaně a efektivně. Mikulov prokázal, že je dlouhodobě ekonomicky stabilní obcí, s averzí vůči riziku a uváženým přístupem k zadlužování. Město hospodaří s relativně vyrovnanou výší příjmů, avšak výdajová stránka hospodaření vykazuje nestálost a nevyrovnanost. Děje se tak zejména v důsledku preferování odlišných cílů zastupitelstva v rámci různých funkčních období, jež jsou prosazovány v důsledku odlišných volebních programů jednotlivých polických stran.

Hospodaření města bylo dále zkoumáno na základě analýzy soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU). Z výsledků určujících charakteristik – monitorujících ukazatelů – vyplývá, že si město Mikulov udržuje vyrovnanou výši podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, jež se pohybuje kolem hranice 4 % (kritická hodnota stanovená Ministerstvem financí ČR je 25 %). Město je schopno dostát svým krátkodobým závazkům, jelikož vykazovalo průměrnou výši likvidity 3,19 (čili krátkodobá aktiva jsou schopna pokrýt krátkodobé závazky více než třikrát), přičemž kritická hodnota stanovená Ministerstvem financí je 1. Hospodaření města tak může být označeno za velmi dobré.

Diplomová práce si kladla dílčí cíle, jež byly naplněny následujícím způsobem:

Dílčí cíl 1 byl naplněn v kapitole 6 Analýza hospodaření města Mikulov, srovnání s městem obdobné velikosti pak konkrétně v podkapitole 6.3 Srovnání s městem Hustopeče. Komparace vybraných ukazatelů potvrdila, že město Mikulov hospodařilo ve sledovaném období efektivně a obstálo tak v porovnání s městem obdobné velikosti a významu.

Dílčí cíl 2 byl zpracován v kapitole 7 Vyhodnocení a návrhy řešení. Za hlavní faktor, jež ovlivňuje současný stav hospodaření zkoumané municipality, bylo označeno

samotné vedení města, respektive záměry Rady, ve kterých se odráží preference jejích členů, jež pramení ze značné diferenciací stranických programů.

Dílčí cíl 3 byl řešen v kapitole 7 Vyhodnocení a návrhy řešení. V rámci svého dalšího vývoje bylo městu Mikulov v této kapitole doporučeno více se zaměřit na snižování nezaměstnanosti, přilákání nových investorů a podporu stávajících podnikatelů.

V kapitole 7 Vyhodnocení a návrhy řešení byl rovněž splněn i **dílčí cíl 4**. Jako vhodné opatření bylo městu navrženo hledat nové zdroje příjmů. Konkrétním návrhem bylo zvýšení místních poplatků, například poplatků ze psů. Městu bylo doporučeno obezřetně plánovat budoucí investice a upřednostnit k jejich financování dotace ze Strukturálních fondů Evropské unie či ze státního rozpočtu.

V rámci diplomové práce byla věnována pozornost i posouzení vlivu finanční situace studované municipality na udržitelný rozvoj a kvalitu života místních obyvatel. Město Mikulov dlouhodobě rozvážně hospodaří, má tak dostatek finančních prostředků na zajišťování většího objemu veřejných statků a služeb svým občanům. Rozvážnost se promítá i do celkového rozvoje Mikulova, kdy se město na základě řady koncepčních dokumentů snaží orientovat na udržitelný rozvoj. Městu však bylo v této práci doporučeno více zapojit do procesu plánování místní občany.

V rámci diplomové práce byly položeny výzkumné otázky.

Jaká je ekonomická situace města Mikulov? Na základě analyzovaných výsledků hospodaření lze říci, že je ekonomická situace města Mikulov velmi dobrá, jelikož to hospodaří vyrovnaně, tvoří rezervy, přistupuje obezřetně k zadlužování a je schopno plnit své finanční závazky.

Je možno označit hospodaření města Mikulov za efektivní v porovnání s jiným městem obdobné velikosti? Odpověď na tuto otázku byla v podstatě uvedena v rámci dílčího cíle 1, kde bylo prokázáno, že Mikulov hospodařil v porovnávaném období efektivněji, než město obdobné velikosti - Hustopeče. Mikulov vykazoval lepší výsledky hospodaření, nižší zadluženost a vyšší stupeň likvidity.

Seznam použité literatury

Odborná literatura:

1. ARYASRI, A.R. *Managerial Economics and Financial Analysis*. 3. vyd. New Delhi: Tata McGraw-Hill Education Pvt. Ltd., 2008. ISBN 978-0-07-007803-1
2. BRAGG, Steven M. *Financial analysis: a controller's guide*. 2nd ed. Hoboken, New Jersey.: Wiley & Sons, Inc., c2007, xii, 399 s. ISBN 978-047-0055-182.
3. CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
4. ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy*. Vyd. 1, 5.dotisk. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012, 124 s. ISBN 978-80-213-1626-3.
5. DVOŘÁKOVÁ, Petra a Robert JAHODA. *Účinnost regulace zadluženosti municipalit v ČR*. In *Veřejné politiky a jejich účinnost - determinanty racionálnosti řízení ve veřejném sektoru* (sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře). 1. vyd. Brno: ESF MU, 2008. s. 16 -24. ISBN 9788073993450.
6. FARVACQUE-VITKOVIĆ, Catherine a Mihály KOPANYI. *Municipal finances: a handbook for local governments*. Washington: The World Bank, 2014, 487 s. ISBN 9780821398302
7. GROSPÍČ, Jiří et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 5. rozš. vyd. (ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2. rozš. vyd.). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 455 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 9788073800864.
8. HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, 213 s. ISBN 80-902752-3-0.

9. HILLMAN, Arye L. *Public finance and public policy : responsibilities and limitations of government*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2003. 766 s. ISBN 0-521-80641-0.
10. CHEN, Greg G. *Budget tools: financial methods in the public sector*. Washington, D.C.: CQ Press, c2009, xi, 276 s. ISBN 9780872895393
11. KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 297 s. ISBN 9788073579104.
12. KOUDELKA, Zdeněk. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. 4. dopl. vyd. podle stavu k 1.3.2009. Praha: Linde, 2009, 486 s. ISBN 9788072017607.
13. KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, xii, 206 s. C. H. Beck pro praxi. ISBN 8071797782.
14. MARKOVÁ, Hana. *Rozpočtové právo*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2001, ix, 203 s. Beckova skripta. ISBN 8071796336.
15. MORGAN, Douglas F. et al. *Budgeting for local governments and communities*. New York: M.E. Sharpe, Inc., 2014, xiv, 594 s. ISBN 9780765627803.
16. NETOLICKÝ, Martin. *Rozpočty obcí v naší legislativě*. Vyd. 1. Brno : Tribun EU, 2008. 50 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-340-5.
17. OPLUŠTILOVÁ, Irena. *Finanční zdraví obcí a jeho regionální diferenciace*. Brno, 2012. 168 s. Disertační práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jaroslav Maryáš.
18. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xiv, 178 s. :. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.
19. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy - územní aspekty veřejných financí*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995, 268 s. ISBN 8071870242.

20. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Vyd. 1. Praha: CODEX Bohemia, 1997, 289 s. ISBN 8085963345.
21. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
22. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-80-247-2789-9
23. REKTORČÍK, Jaroslav. *Jak řídit kraj, město a obec: rukověť územní samosprávy*. Díl II. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002, 135 s. ISBN 80-210-2955-5.
24. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008, 120 s. Finance. ISBN 9788024724812.
25. SAHULA, Antonín. *Ekonomika a organizace samosprávných územních celků*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství ČVUT, 1997, 165 s. ISBN 800101603x.
26. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011, v, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
27. SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2014*. 1. vyd. Praha: Archa obec účtuje, 2014, 281 s. ISBN 9788090542013.
28. VÁŇA, Lukáš. *Právní aspekty příjmové stránky rozpočtu: Daňové příjmy obcí ve vybraných zemích EU – srovnání se současným vývojem v ČR*. Praha. 2008. 167 s. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Hana Marková
29. WILDAVSKY, Aaron B. *Budgeting: a comparative theory of budgetary processes*. 2nd, rev. ed. New Brunswick (U.S.A.): Transaction Books, c1986, xii, 403 s. ISBN 0887386040.
30. ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014, 166 s. ISBN 978-80-213-2024-6

Seznam právních předpisů

31. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
32. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
33. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
34. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
35. Vyhláška č. 323 Ministerstva financí ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě
36. Směrnice rozpočtového procesu MěÚ Mikulov, 2011

Internetové zdroje

37. Aplikace Ministerstva financí ČR Monitor: *Obec Hustopeče* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00283193>
38. Aplikace Ministerstva financí ČR Monitor: *Obec Mikulov* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00283347>
39. ČSÚ: *Věkové složení obyvatelstva* [online]. 2014 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/vekove_slozeni_obyvatelstva
40. ČSÚ: *Veřejná databáze: Zaměstnanost a nezaměstnanost od roku 1993* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=PRA1010CU&&kapitola_id=3
41. Databáze ARIS Ministerstva financí ČR [online]. 2009 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/psp/411Mtabulka.pl>
42. Databáze ÚFIS Ministerstva financí ČR [online]. 2012 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/ufispsp/411Mtabulka.pl>

43. Government Finance Officers Association: *Financial Indicators Database*. [online]. 2013 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.gfoa.org/financial-indicators-database>
44. Governmental Accounting Standards Board: *Summary of Statement No. 34* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.gasb.org/st/summary/gstsm34.html>
45. HÁBOVÁ, Martina. Deník veřejné správy: *Sektorová analýza hospodaření* [online]. 12. 6. 2001 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=215131>
46. CHASE, Bruce W., a Laura B. TRIGGS. *Journal of Accountancy: How to Implement GASB Statement No. 34*. [online]. 2001 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.journalofaccountancy.com/Issues/2001/Nov/ImplementGasbNo34.htm>
47. Integrovaný portál MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>
48. JANŠOVÁ, Marie. Epravo: *Evropská charta místní samosprávy* [online]. 16.9.2001 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>
49. KCMO: *Financial Trends Monitoring System Report, City of Kansas City Missouri* [online]. 2013 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://kcmo.gov/wp-content/uploads/sites/12/2013/08/Financial-Trends-Monitoring-System.pdf>
50. Ministerstvo financí České republiky: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. 2. 12. 2008 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>
51. Ministerstvo financí České republiky: *Zadluženost územních rozpočtů v roce 2013* [online]. 28. 4. 2014 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2013/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-17755>

52. Rozpočet obce: *Porovnání obcí Mikulov a Hustopeče* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.rozpocetobce.cz/srovnani/584649-mikulov/584495-hustopece?porovnani_obci%5Byear%5D=2005&porovnani_obci%5Bper_inhabitant%5D=1&porovnani_obci%5Bbudget_item_expense%5D=&porovnani_obci%5Bbudget_item_level%5D=2&porovnani_obci%5Bbudget_item_parent%5D=
53. Rozpočet obce: *Rozklikávací rozpočet obce – Hustopeče* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/584495-hustopece>
54. Rozpočet obce: *Rozklikávací rozpočet obce – Mikulov* [online]. 2015 [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/584649-mikulov?vydaje=provozni#rok>

Vědecké články

55. DEL VECCHIO, S., JOHNSON, G., a MAGNER, N. GASB 34 implementation: Perspectives of government accounting and finance officials. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 2007, vol. 11, no. 1, Dostupné z: <https://www.questia.com/library/journal/1P3-1301434831/gasb-34-implementation-perspectives-of-government>
56. RIVENBARK, W. C., ROENIGK, D. J., ALLISON, G. S. Conceptualizing Financial Condition in Local Government. *Journal of Public Budgeting, Accounting and Financial Management*. 2010, vol. 22, no. 2, pp. 149-177. Dostupné z: <http://pracademics.com/index.php/vol-22-2-summer-2010/796-william-c-rivenbark-dale-j-roenigk-and-gregory-s-allison>
57. FREEMAN, Robert J. a Craig D. SHOULDERS. A Bold Step Forward. *The Government Accountants Journal*. 2000, vol. 49, no. 1. Dostupné z: <https://www.questia.com/library/journal/1P3-51151798/a-bold-step-forward>

Daší zdroje

Rozvahy města Mikulov za období 2005 - 2014

Rozpočtový výhled města Mikulov pro období 2015 -2018

Strategický plán rozvoje Města Mikulov 2013 - 2026

Výkazy FIN 2-12 M města Mikulov za období 2005 - 2014

Seznam grafů, tabulek a obrázků

Graf 1 Struktura příjmů rozpočtů obcí v letech 2002 - 2012.....	33
Graf 2 Struktura výdajů rozpočtů obcí v letech 2002 - 2012.....	34
Graf 3 Údaje o dluhu obcí ČR v letech 2002 - 2013	36
Graf 4 Vývoj míry nezaměstnanosti města Mikulov v porovnání s okresem Břeclav a Českou republikou	42
Graf 5 Vývoj běžných příjmů za období 2005 – 2014	43
Graf 6 Struktura příjmů za období 2005 – 2014.....	44
Graf 7 Struktura daňových příjmů za období 2005 – 2014	45
Graf 8 Vývoj výdajů za období 2005–2014.....	46
Graf 9 Struktura výdajů za období 2005 – 2014.....	46
Graf 10 Oddíly odvětvového třídění výdajů za období 2005 – 2014	47
Graf 11 Vývoj příjmů, výdajů a salda rozpočtu za období 2005 – 2014.....	48
Graf 12 Vývoj dluhové služby za období 2005 - 2014.....	50
Graf 13 Vývoj ukazatele dluhové služby za období 2005 – 2014.....	51
Graf 14 Vývoj aktiv za období 2005 – 2014	52
Graf 15 Vývoj stavu na bankovních účtech a cizích zdrojů za období 2005 – 2014.....	53
Graf 16 Vývoj zadluženosti a krátkodobých závazků za období 2005 – 2014.....	56
Graf 17 Vývoj výše cizích zdrojů na jednoho obyvatele za období 2005 – 2014	57
Graf 18 Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům a podílu zadluženosti na cizích zdrojích za období 2005 – 2014.....	58

Graf 19 Vývoj celkové likvidity za období 2005 - 2014	59
Graf 20 Porovnání příjmů měst Mikulov a Hustopeče	61
Graf 21 Porovnání výdajů měst Mikulov a Hustopeče.....	61
Graf 22 Porovnání salda měst Mikulov a Hustopeče	62
Graf 23 Porovnání ukazatele dluhové služby měst Mikulov a Hustopeče	63
Graf 24 Porovnání výše cizích zdrojů na jednoho obyvatele měst Mikulov a Hustopeče	64
Graf 25 Porovnání podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům měst Mikulov a Hustopeče	65
Graf 26 Porovnání celkové likvidity měst Mikulov a Hustopeče.....	66
Graf 27 Výhled příjmů města Mikulov do roku 2019	69
Graf 28 Výhled výdajů města Mikulov do roku 2019	70
Obr. 1 Schéma postavení rozpočtové soustavy ve finanční soustavě.....	21
Obr. 2 Rozpočtový proces u obcí v ČR	27
Obr. 3 Poloha města Mikulov.....	39
Tab. 1 Souhrnné informace o města Mikulov.....	39
Tab. 2 Vývoj počtu obyvatel města Mikulov v období 2005 – 2013	40
Tab. 3 Vývoj počtu obyvatel města Hustopeče v období 2005 – 2013	60

Seznam příloh

Příloha 1 Algoritmy SIMU

Příloha B Tabulka SIMU, monitoring hospodaření města Mikulov 2005 – 2014

Příloha C Tabulka SIMU, monitoring hospodaření města Hustopeče 2005 – 2014

Příloha D Tabulka vývoje míry nezaměstnanosti města Mikulov, okresu Břeclav a České republiky 2005- 2011

Příloha E Tabulka příjmů, výdajů a salda města Mikulov 2005 - 2014

Příloha F Tabulka příjmů, výdajů a salda města Hustopeče 2005 – 2014

PŘÍLOHY

Příloha A Algoritmy SIMU

Číslo sloupce	Ukazatel	Zdroj údajů			Poznámka
1	Počet obyvatel obce	ČSÚ			
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - Třída 1+2+3+4 (po konsolidaci)	Konsolidace provedena dle vyhlášky Ministerstva financí č. 449/2009 Sb. RS - rozpočtová skladba
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položka 5141	
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položky 8112, 8122, 8212, 8222, 8114, 8124, 8214, 8224	
5	Dluhová služba celkem	Součet sloupců 3 a 4			
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl sloupce 5 a 2			
7	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	Aktiva	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PO - příspěvková organizace
8	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
9	Stav na bankovních účtech celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	SÚ 068, 231, 236, 241, 244 (u obcí) + SÚ 068, 241, 243, 244 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	SÚ - syntetický účet
10	Úvěry a komunální dluhopisy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 281, 282, 283, 451, 453 (u obcí) + SÚ 281, 451 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
11	PNFV a ostatní dluhy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 289, 322, 326, 362, 452, 456, 457 (u obcí) + SÚ 289, 326, 452 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PNFV - přijatá návratná finanční výpomoc
12	Zadluženost celkem	Součet sloupců 10 a 11			
13	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Podíl sloupce 8 a 7			
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	Podíl sloupce 12 a 8			
15	8-leté saldo	Finanční výkaz FIN 2-12 M	ř. 4440 (část IV. výkazu)	Součet výsledků od počátku roku za posledních 8 let	
16	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	B.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
17	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D. III.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
18	Celková likvidita	Podíl sloupce 16 a 17			

Zdroj: vlastní zpracování (2015) dle Ministerstva financí ČR

Příloha B Tabulka SIMU, monitoring hospodaření města Mikulov 2005 – 2014

v tisících Kč

ROK	Počet obyvatel obce	Příjem celkem (po konsolidaci)	Úroky	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Dluhová služba (DS) celkem	Ukazatel DS	Aktiva celkem	Cizí zdroje	Stav na bankovních účtech celkem	Úvěry a komunální dluhopisy	PNFV * a ostatní dluhy	Zadluženost celkem	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích	Cizí zdroje na 1 obyvatele	Oběžná aktiva	Krátkodobé závazky	Celková likvidita
					3+4	5:2 (%)						10+11	8:7 (%)	12:8 (%)				8:1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2005	7556	178 103	177	1 602	1 779	1,00	936 546	32 232	6 810	6 820	0	6 820	3,44	21,16	4,27	35 367	14 426	2,45
2006	7 483	249 769	207	1 902	2 109	0,84	843 807	45 381	18 956	14 018	0	14 018	5,38	30,89	6,06	61 374	21 253	2,89
2007	7 478	243 613	309	3 946	4 255	1,75	893 386	39 217	19 310	11 072	0	11 072	4,39	28,23	5,24	60 089	19 550	3,07
2008	7493	234 136	319	2 436	2 755	1,18	970 060	29 080	15 370	8 636	0	8 636	3,00	29,70	3,88	66 803	13 283	5,03
2009	7454	235 579	203	1 736	1 939	0,82	1 034 019	48 411	24 462	27 165	0	27 165	4,68	56,11	6,49	66 745	15 179	4,40
2010	7450	225 680	631	6 177	6 808	3,02	1 102 040	63 384	17 469	29 669	0	29 669	5,75	46,81	8,508	69 557	32 947	2,11
2011	7374	207 647	708	8 248	8 956	4,31	975 771	49 349	20 449	26 497	0	26 497	5,06	53,69	6,69	55 033	22 212	2,48
2012	7410	169 405	622	8 508	9 130	5,39	1 140 131	59 429	42 037	18 118	0	18 118	5,21	30,49	8,02	72 283	32 636	2,21
2013	7416	205 218	347	8 504	8 851	4,31	1 170 589	35 799	74 417	9 739	0	9 739	3,06	27,20	4,83	94 714	24 311	3,90
2014	x	190 349	201	5 110	5 311	2,79	956 106	39 814	70 583	4 757	0	4 757	4,16	11,95	x	111 473	32 844	3,39

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ČSÚ, databáze ARIS, databáze ÚFIS, Monitor, Rozklikávací rozpočet, výkazy FIN M-20 města Mikulov

Příloha C Tabulka SIMU, monitoring hospodaření města Hustopeče 2005 – 2014

v tisících Kč

ROK	Počet obyvatel obce	Příjem celkem (po konsolidaci)	Úroky	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Dluhová služba (DS) celkem	Ukazatel DS	Aktiva celkem	Cizí zdroje	Stav na bankovních účtech celkem	Úvěry a komunální dluhopisy	PNFV * a ostatní dluhy	Zadluženost celkem	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích	Cizí zdroje na 1 obyvatele	Oběžná aktiva	Krátkodobé závazky	Celková likvidita
					3+4	5:2 (%)						10+11	8:7 (%)	12:8 (%)	8:1			16:17
					1	2						3	4	5	6			7
2005	5951	166 981	729	5 480	6 209	3,72	735 318	51 222	40 599	16 451	0	16 451	6,97	32,12	8,61	79 567	26 354	3,02
2006	5 952	182 381	783	10 026	10 810	5,93	722 499	52 796	48 751	18 160	0	18 160	7,31	34,40	8,87	83 067	27 539	3,02
2007	5 950	229 447	279	4 723	5 003	2,18	797 373	55 223	48 028	19 314	0	19 314	6,93	34,97	9,28	84 599	30 017	2,82
2008	5903	259 392	390	5 374	5 764	2,22	858 828	59 323	74 113	17 616	0	17 616	6,91	29,69	10,05	104 477	35 245	2,96
2009	5972	226 887	754	9 551	10 305	4,54	936 740	85 801	60 622	41 402	0	41 402	9,16	48,25	14,37	97 661	35 391	2,76
2010	5962	218 087	724	9 143	9 867	4,52	959 039	92 512	49 433	32 541	281	32 822	9,65	53,43	15,52	99 022	59 673	1,66
2011	5969	221 470	561	7 940	8 501	3,84	924 813	95 709	39 049	35 757	360	36 117	10,35	40,80	16,03	94 164	59 819	1,57
2012	5883	145 169	787	7 327	8 114	5,59	1 179 404	110 660	38 198	39 507	0	39 507	9,38	34,52	18,81	91 259	50 143	1,82
2013	5862	140 009	567	7 978	8 545	6,10	1 221 726	112 555	31 736	48 122	0	48 122	9,21	28,20	19,20	91 130	49 219	1,85
2014	x	171 659	655	7 650	8 305	4,84	1 050 307	200 660	39 980	42 852	0	42 852	19,10	19,92	x	174 357	125 085	1,39

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: ČSÚ, databáze ARIS, databáze ÚFIS, Monitor, Rozklikávací rozpočet, výkazy FIN M-20 města Mikulov

Příloha D Tabulka vývoje míry nezaměstnanosti města Mikulov, okresu Břeclav a České republiky 2005- 2011

Rok (k 31.12.)	Mikulov	okres Břeclav	Česká republika
2005	15,0	11,1	7,90
2006	13,0	9,6	7,10
2007	9,9	7,5	5,30
2008	8,1	6,9	4,40
2009	13,1	12,1	6,70
2010	13,9	13,3	7,30
2011	12,5	11,1	6,70

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.portal.mpsv.cz, www.vdb.czso.cz

Příloha E Tabulka příjmů, výdajů a salda města Mikulov 2005 - 2014

v tisících Kč

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	73787,42	75402,61	94152,32	89075,37	79557,56	79200,79	80825,09	98320,37	114427,65	127184,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	2,19	24,87	-5,39	-10,69	-0,45	2,05	21,65	16,38	11,15
Nedaňové příjmy	27799,93	29091,84	33905,67	35179,95	36853,62	32941,83	34704,46	33004,14	34039,82	38491,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	4,65	16,55	3,76	4,76	-10,61	5,35	-4,90	3,14	13,08
Kapitálové příjmy	15651,61	56484,42	20410,05	16090,19	16517,09	11272,97	10905,23	13005,96	29203,75	571,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	260,89	-63,87	-21,17	2,65	-31,75	-3,26	19,26	124,54	-98,04
Dotace	60864,26	88789,88	95145,39	93790,41	102650,88	102264,40	81212,16	25074,69	27546,43	46445,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	45,88	7,16	-1,42	9,45	-0,38	-20,59	-69,12	9,86	68,61
Příjmy celkem	178103,22	249768,75	243613,43	234135,92	235579,15	225679,99	207646,94	169405,16	205217,65	212691,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	40,24	-2,46	-3,89	0,62	-4,20	-7,99	-18,42	21,14	3,64
Běžné výdaje	146225,96	167140,34	197438,26	189454,68	198858,15	198785,89	186039,15	125128,54	154597,85	176828,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	14,30	18,13	-4,04	4,96	-0,04	-6,41	-32,74	23,55	14,38
Kapitálové výdaje	30108,58	77857,14	41961,08	38184,74	63511,89	24263,00	12134,09	16081,03	11647,39	32713,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	158,59	-46,11	-9,00	66,33	-61,80	-49,99	32,53	-27,57	180,86
Výdaje celkem	176334,54	244997,48	239399,34	227639,42	262370,04	223048,89	198173,24	141209,57	166245,24	209541,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	38,94	-2,28	-4,91	15,26	-14,99	-11,15	-28,74	17,73	26,04
Saldo rozpočtu	1768,68	4771,27	4214,09	6496,50	-26790,89	2631,10	9473,70	28195,59	38972,41	3150,00
<i>meziroční změna v %</i>	na	169,76	-11,68	54,16	-512,39	-109,82	260,07	197,62	38,22	-91,92

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.rozpocetobce.cz

Příloha F Tabulka příjmů, výdajů a salda města Hustopeče 2005 - 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy celkem	166 980,74	182 380,57	229 447,00	259 392,40	226 887,33	218 087,00	221 470,00	145 169,00	140 009,00	171 659,00
Výdaje celkem	155808,00	176359,00	230960,00	235673,00	261491,00	213533,00	230198,00	157560,00	138519,00	166702,00
Saldo rozpočtu	11 172,74	6 021,57	-1 513,00	23 719,40	-34 603,67	4 554,00	-8 728,00	-12 391,00	1 490,00	4 957,00

Zdroj: vlastní zpracování (2015), data: www.rozpocetobce.cz